Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ ҚЎМИТАСИ, ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ БОШ НАШРИ

● № 108 (10.104). ● 1991 йил 7 июнь ● жума ● Баҳоси 8 тийин.

КПСС ИЧИДА АХБОРОТ АЛОҚАЛАРИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети котибиятининг мазкур масала юзасидан қабул қилган қарорида партия ичида ахборот алоқаларини ташкил этишдаги жиддий камчиликлар таъкидланади. Марказий идораларнинг партия комитетлари, айниқса, шаҳар ва район комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари билан ҳамжиҳатлиги сустлашиб кетган. Марказий Комитетнинг кўпгина қарорлари коммунистларга етиб бормаяпти. Буларнинг ҳаммаси вазиятга тўғри баҳо бериш имкониятини камайтиради, коммунистларни партия марказий идоралари жамиятимизда рўй бераётган мураккаб жараёнларни илғамаяпти, жойлардан келаётган хабарларга аҳамият бермаяпти, деган фикрга олиб келмоқда.

Бинобарин, Марказий Комитетнинг жамият ва партия турмушининг долзарб муаммоларига доир тутган йўли Марказий Комитет Пленумлари, Сиёсий бюроси, котибиятининг матбуотда эълон қилинган ва жойларга юборилган ҳужжатларида ифодаланган. КПСС XXVIII съезди қарорларига мувофиқ КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат комиссияси Пленумларида партиянинг бозорга ўтиш, жамиятдаги ижтимоий-сиёсий вазият билан боғлиқ вазифалари, КПСС Марказий Комитетининг ҳукуматнинг тангликка қарши дастурига муносабати аниқлаб берилди, Иттифоқ Шартномасини тузиш, партия ташкилотларини ташкилий-сиёсий жиҳатдан мустаҳкамлаш, коммунистларнинг халқ депутатлари Советларида ишлаши билан боғлиқ масалаларга ёндашув йўли ишлаб чиқилди. Съезддан сўнг Марказий Комитет Сиёсий бюроси ва котибияти унинг кўрсатмаларини ривожлантира бориб ва партиядаги ҳамда мамлакатдаги ҳақиқий аҳволни ҳисобга олиб, 60 дан ортиқ қарор ва баёнот қабул қилдилар, улар ижтимоий-иқтисодий, миллий сиёсатнинг, ёшлар, хотин-қизлар ҳаракатларининг, ижтимоий-сиёсий ташкилотлар билан муносабатларнинг, партия ички турмушининг турли жиҳатларига таааллуқлидир. Марказий Комитет котибияти В. И. Ленинга ўрнатилган ёдгорликларга нисбатан сиёсий ваҳшийлик ва ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни қоралади, халқ таълими ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини сиёсатдан четлаштириш муаммолари юзасидан ўз нуқтаи назарини баён этди, ҳозирги шароитда кадрлар сиёсати, КПСС сафларини мустаҳкамлаш, партия бюджетини шакллантириш, ижро этиш ва назорат қилиш тўғрисида қарорлар қабул қилди, бир қанча партия комитетларининг ҳисоботларини тинглади.

Бироқ муҳокама қилинган ва раҳбар идораларнинг муайян нуқтаи назари тўла ифодаланган масалалардан коммунистларнинг бехабарлиги кўпинча сезилиб қолмоқда. Бу бир қанча ҳолларда КПСС Марказий Комитетидан юборилаётган ахборотлар иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларидан, жумҳурият, ўлка, вилоят партия комитетларидан қуйи бўғинларга етиб бормаётганлигининг натижасидир. Марказий Комитет ҳужжатлари партия комитетларида кўриб чиқилмаётган, сайлаб қўйиладиган идораларнинг аъзолари эътиборига етказилмаётган ҳоллар ҳам бор. Партия қарорларини тарғиб қилиш яхши йўлга қўйилмаган. КПСС Марказий Комитети билан Марказий Назорат комиссиясининг қарорлари партия матбуотида асоссиз равишда камдан-кам эълон қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг котибияти КПСС ичида ахборот алоқаларини тубдан яхшилаш партияни мустаҳкамлаш, партия барча бўғинларининг ҳамжиҳатлигини таъминлашда биринчи галдаги вазифалардан эканини ҳисобга олиб, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларига, жумҳурият, ўлка, вилоят, шаҳар ва район партия комитетларига қайд этилган камчиликларни тугатиш, коммунистларни партиядаги ишлар тўғрисида, раҳбар идоралар қабул қилган қарорлар ҳақида коммунистларни ўз вақтида тўла хабардор қилиш вазифасини топширди. Партия комитетларида КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат комиссиясидан келаётган ҳужжатларни у ёки бу усулда, албатта, кўриб чиқишни йўлга қўйиш вазифаси юклатилди. Бунда вазифаларни бажаришда коммунистларнинг қатнашиш шакллари ҳам, уларни хабардор қилиш воситаларини ҳам аниқлаш лозимлиги назарда тутилиши керак.

Айни вақтда партия комитетлари жойлардаги ишларнинг аҳволи, коммунистларнинг кайфияти ва таклифлари тўғрисида КПСС Марказий Комитети котибиятига ўз вақтида тўла-тўкис хабар беришлари, бундай хабарларнинг амалий аҳамиятга эга бўлишини таъминлашлари, биринчи навбатда марказ билан жойларнинг ҳамжиҳатлиги талаб этиладиган масалаларга эътиборни қаратишлари керак.

Партия марказий идораларининг фаолияти тўғрисида коммунистларга ахборот беришни яхшилаш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаб олинди. Жумладан, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва котибияти, КПСС Марказий Назорат комиссияси раёсатининг қарорларини марказий, жумҳурият, ўлка ва вилоят партия рўзномаларида тўла ҳажмда ёки улар баёнини эълон қилишни амалда кенгайтириш, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари, котиблари, Марказий Комитет ва Марказий Назорат комиссияси аъзолари, маҳаллий партия идоралари раҳбарларининг партия қарорларини амалда рўёбга чиқариш масалалари юзасидан оммавий-ахборот воситаларида чиқишларини кўпроқ йўлга қўйиш назарда тутилади.

КПСС Марказий Комитети бўлимларига тарғиботчи гуруҳларни жойларга мунтазам юбориб туриш, партия комитетларини ахборот билан таъминлаш ва уларга ташаббус тариқасида ҳам, уларнинг илтимосига биноан ҳам турли йўллардан фойдаланган ҳолда йўл-йўриқ кўрсатиб туриш вазифаси топширилди.

Марказий Комитет котибияти партия комитетларининг мурожаатномалари, коммунистларнинг хатлари жойлардаги ишларнинг аҳволидан дарак берувчи манба ва партия сиёсатини шакллантириш воситаси сифатида муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, КПСС Марказий Комитети аппаратида, барча партия комитетларида, улар билан ишлашни анча яхшилаш, бу ишда янги ёндашувлардан фойдаланиш зарурлигини эътироф этди. Бунда мурожаатномалар ва хатларнинг муаллифлари билан бевосита алоқа ўрнатиш ва улар билан кўпроқ хат ёзишиб туриш, хатлар ва мурожаатномалардан диққатга сазоворларини партия оммавий ахборот воситаларида қўйилган масалаларга жавоблар билан эълон қилиш зарур.

КПСС Мркazий Комитети котибияти партия ташкилотлари, коммунистларни, партия матбуотини қаттиқ қўллаб-қувватлашга, партия рўзномалари ва ойномаларига обуна бўлиш ҳамда уларни тарқатиш ишларига энг муҳим умумпартиявий вазифа, ҳар бир коммунистнинг бурчи сифатида қарашга чақирди.

Ишбилармонлар билан учрашув

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов Ўзбекистон ишбилармонлари биринчи съезди арафасида унинг қатнашчилари билан учрашди. Бўлиб ўтган жиддий, батафсил суҳбат чоғида янги уюшманинг мақсади ҳамда вазифалари муҳокама қилинди, ҳозирги иқтисодий аҳволга баҳо берилди, тангликдан чиқишнинг аниқ-равшан йўллари белгилаб олинди. Учрашувда жумҳурият вазирликлари, идораларининг раҳбарлари, Ўзбекистон ССР халқ депутатлари қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳар бир киши ҳам ишбилармон бўла олмаслигини алоҳида таъкидлади. Жамият учун ва ўзинг учун фойда келтиришни ўйлаб иш юрита билиш —бу ишбилармон кишиларнинг чинакам истеъдодидир. Жумҳуриятимизнинг бозор иқтисодиётига ўтиши, корхоналарни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш, уларни ижарага бериш ва хусусий мулк сифатида топшириш — буларнинг ҳаммаси истеъмол бозоридаги тангликни пасайтиришга, уни озиқ-овқат маҳсулотлари, кенг истеъмол моллари билан тўлдиришга кўмаклашиши керак.

Ҳақиқий бозор муносабатлари ишга солинмас, давлатнинг, бинобарин ишлаб чиқарувчининг барча буюм турларига якка ҳокимлиги мавжуд экан, туб ўзгартишларга эришиб бўлмаслиги таъкидланди. Лекин бу ўринда воқеалардан ўзиб кетишга шошилмаслик, буйруққа биноан давлат корхоналарини сотиб юборишдек шу қадар жонга теккан кампаниячилик билан шуғулланмаслик жуда муҳимдир. Ушбу жараён иқтисодий қонунлар асосида аниқ-равшан амалга оширилиши лозим. Бу ишда шошма-шошарлик фақат зиён келтириши мумкин.

Учрашувда халқ хўжалиги мажмуининг беш ойлик иш якунлари ниҳоятда кўнгилсиз эканлиги таъкидланди. Ишлаб чиқариш ҳажмлари пасайиб кетди, бюджетда катта камомад сезилмоқда. Афтидан, бундай пасайиш тамойили йил охиригача сақланиб қоладиганга ўхшайди. Бундай мураккаб вазиятда ишбилармонлар ўзларининг салмоқли сўзларини айтишлари мумкин ва лозим. Улар, биринчи навбатда бозорни озиқ-овқат ҳамда халқ истеъмоли моллари билан тўлдириш учун қўлларидан келган барча ишларни қилишлари зарур. Бинобарин, бу бир йўла бир неча муаммони ҳал этиш имконини беради: истеъмол бозоридаги кескинликка барҳам беради, нарх-навонинг жадал ўсишини тўхтатади. Бу жиҳатдан Ўзбекистонда кўп иш қилинди. Бир неча ташкилот кооперативлар қаторига ўтказилди, уларнинг зиммасига бевосита ишлаб чиқарувчилар билан ишлаш вазифаси юклатилди. Янги, соф бозор структуралари бундан кейин ҳам фаол равишда вужудга келтирилаверади.

Учрашувда ишбилармонлар, қайси тармоқда ишлашларидан қатъи назар, ўзларини вақтинчалик ишбилармонлар, деб ҳисобламасликларига алоҳида эътибор берилди. Уларнинг ўзига ҳам, жумҳуриятимизга ҳам бир марта амалга ошириладиган ишлар ва битимлар керак эмас. Узоқ муддатли, ўзаро фойдали ишларни қилиш зарур. Табиийки, тадбиркор кишилар истеъмол бозорини тўлдиришар экан, ўзларини ҳам унутмасликлари керак. Охир оқибатда, бу бозор иқтисодиёти қонунларига зид бўлади. Бу савдо-харид кооперативларига ҳам тўла равишда тегишлидир. Энг оддий ҳисоб-китобларга қараганда, жумҳуриятимизда қайта ишлаш корхоналари йўқлиги, идишлар етишмаслиги, давлат корхоналари ходимларининг фойдага сотишни хоҳламасликлари сабабли сифатли сабзавотлар ва меваларнинг 40 фоизгача бўлган қисми бузилиб қолмоқда. Омилкор хўжалик ходимлари худди мана шу борада катта фаолият кўрсатишлари керак! Улар ишлаб чиқарувчини ҳам, харидорни ҳам, ўзларини ҳам манфаатдор қилиш учун ғайрат билан ишлашлари лозим.

Етакчи хорижий мамлакатларнинг тажрибаси меъёрида амал қиладиган бозор иқтисодиётида мулкнинг бир неча тури ёнма-ён бўлиб, бир-бирини ўзаро бойитиши мумкинлигини кўрсатмоқда. Лекин кичик корхоналар давлат тасарруфида бўлмаса, катта самара беради. Бироқ, бунда корхонани ижарага ва хусусий мулк қилиб олишнинг ўзи камлик қилади. У истеъмолчига фаол хизмат қилиши, унда эндигина кўрина бошлаган камчиликларни шу заҳотиёқ тугатиши керак. Бу ўринда эҳтиёжни изчил ўрганмасдан туриб, соғлом бозор рақобатсиз иш юритиб бўлмайди. Ишбилармон кишиларнинг вазифаси истеъмолчиларнинг эҳтиёжини ишлаб чиқаришни тартибга келтирувчи воситага айлантиришдан иборат.

Учрашувда ишбилармонлар сиёсатдан ташқарида туришлари керак, деган фикр аниқ айтилди. Уларнинг истеъдоди, мақсади иш билан шуғулланишга қаратилмоғи лозим. Улар фақат ана шу нарсани ўйлашлари ва шу ташвиш билан яшашлари керак. Энди орқага қайтилмаслик аёндир. Бироқ, афсуски, ҳозирча янги иқтисодий қонунлар ҳам амал қилмаяпти. Шу сабабли ишбилармонлар уюшмасига бирлашган жумҳуриятимиз аҳолиси ана шу оғир ўтиш жараёнини тезлаштириши, Ўзбекистон аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилиши зарур.

Учрашувда Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов қатнашди.

(ЎзТАГ).

САЙЛОВЧИЛАР ХУРСАНД

ЎЗИ сайлаган депутатнинг халқпарвар, ишбилармон, аҳолининг талаб-истакларини ҳисобга олиб жон куйдириши сайловчиларнинг бахти. Дадил айтиш мумкинки, Калинин районидаги Тошкент гўшт ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Ҳасан Йўлдошевни жумҳурият халқ депутатлигига сайлаган аҳоли ҳам депутатга ёлчиди. Ҳасан Йўлдошев ўтган қисқа вақт ичидаёқ сайлов арафасида ўз сайловчиларига берган ваъдаларини, улардан тушган наказларни бажариб, аҳолини хурсанд қилмоқда.

Эътибор беринг, сўнгги йиллардаёқ бирлашма ёнида иккита болалар боғчаси қад кўтарди. 1200 ўринли янги мактаб ишга тушди. Қўшимча озиқ-овқат ва саноат моллари билан савдо қилувчи дўконлар ишлаб турибди. Ўтган йили ёз ойларида шу ҳудуддаги кекса отахонлар депутатдан қабристонни обод қилишда ёрдам сўрашган эди. Кексаларнинг бу илтимоси ҳам амалга оширилди. Қабристоннинг атрофи ўралиб тартибга солинди. Фақат бугина эмас, Абдужалил ота қабристони яқинидаги бўш майдонда янги масжид ҳам қад кўтарди. Албатта, бу ишни амалга оширишда қишлоқ аҳли қараб турмади. Бир қатор ишлар ҳашар йўли билан амалга оширилди. 1990 йилнинг кузида Занги отада бўлиб ўтган учрашувда кексалар зиёратгоҳ масканни таъмирлаш жуда чўзилиб кетаётганлигини, бу охир-оқибатда тарихий биноларнинг нурашига сабаб бўлаётганлигини; қолаверса бу жойга Ўрта Осиё жумҳуриятларидан, ҳатто чет эллардан келиб зиёрат қилаётганликларини, аммо Зангиотада уларни кутиб олиш учун ҳеч қандай шароит йўқлигини куйиниб гапирган эдилар. Шу тариқа Занги ота масжиди ёнида кичикроқ бўлса ҳам меҳмонхона, чойхона ва бозорча қурилса мақсадга мувофиқ бўлур эди деган таклиф тушди.

Депутат бу масалани жумҳурият Олий Кенгаши сессияларида бир неча бор кўтарди. Охири ижобий ҳал этилди. Занги отадаги тарихий биноларни таъмирлаш жадаллаштирилди. Бу жойда меҳмонхона, чойхона ва бозорча қуриш юзасидан лойиҳа ҳужжатлари ҳам тайёрланди.

Ҳа, булар депутат Ҳасан Йўлдошев фаолиятидан бир шингил, холос. У ўзига мурожаат қилаётган ҳар бир сайловчининг илтимосини ижобий ҳал қилишга ҳаракат қилади. Шунингдек ўзи сайланган қишлоқ ҳудудларини ижтимоий ривожлантиришга ҳам астойдил жон куйдирмоқда.

А. НАБИХУЖАЕВ,
А. ТОЖИБОЕВ.

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ШВЕЦИЯГА АМАЛИЙ ТАШРИФИ БОШЛАНДИ

СТОКГОЛЬМ, 6 июнь. (ТАСС махсус мухбири). СССР Президенти М. С. Горбачев бугун Швецияга амалий ташриф буюрди.

Пойтахт Арланда аэропортида М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачевани Швеция Бош вазири Ингвар Карлссон ва Ингрид Карлссон кутиб олдилар. Машиналар карвони аэропортдан Стокгольмга, Альфред Нобель кўчасига йўл олди. Совет Президенти Швеция пойтахтида бўлган даврда бу ерда унинг боргоҳи бўлади. Учрашувнинг эълон қилинган дастурига кўра, у Ингвар Карлссон билан музокаралар олиб боради, швед давлати бошлиғи қирол Карл XVI Густов билан суҳбатлашади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

АҚШНИНГ СССРДАГИ ЯНГИ ЭЛЧИСИ

● **ВАШИНГТОН, 5 июнь. (ТАСС).** 4 июнь куни АҚШ Президенти Ж. Буш демократик партия миллий комитетининг собиқ раиси Роберт Страус АҚШнинг СССРдаги янги элчиси этиб тайинланганини маълум қилди. Мен Р. Страусни яхши биламан, деди Оқ уй бошлиғи, у Совет Иттифоқида «мисли кўрилмаган ўзгаришлар» бўлаётган вақтда Москвада Қўшма Штатлар номидан иш юрита оладиган энг мақбул кишидир.

Р. Страус номзодини АҚШ конгрессининг сенати маъқуллаши керак. Сенаторлар Оқ уй бошлиғи танлаган номзодни қўллаб-қувватласалар, у АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Мэтлок ўрнини эгаллайди. Ж. Мэтлок мана, тўрт йилдирки, Американинг Москвадаги элчихонасига бошчилик қилмоқда.

Р. Страус 1918 йилнинг 19 октябрида туғилган. Техас дорилфунунида ҳуқуқшунос маълумотини олган. Уч фарзанди бор.

ЯНГИЛИКЛАР ТЎЛҚИНИДА

● **ТОКИО.**

Ғарбнинг етакчи етти мамлакати шу мамлакатлар раҳбарларининг июль ойида Лондонда бўладиган учрашувига қадар СССРга инсонпарварлик ёрдами беришларини эълон қиладилар. «Иомиури» газетасининг бугун хабар қилишича, таниқли сиёсат арбоби, Японияда ҳукмрон либерал-демократик партия сиёсий кенгашининг собиқ раиси Митио Ватанабэ бу ерда омма олдидаги нутқи пайтида шундай тахминни айтган. У Японияиинг «иқтисодиёт ва сиёсат ажралмасдир» деган йўлга содиқлигини тасдиқлади. Бу йўл СССР билан иқтисодий ҳамкорлик қилишни ҳудудий муаммоларни ҳал қилишдаги силжиш билан боғлиқ қилиб қўяди. Шу билан бир вақтда Япония сиёсатчиси Совет Иттифоқида иқтисодий вазиятнинг кескинлашувидан Ғарб мамлакатлари ҳам қийинчиликка учрашини таъкидлади.

● **СОФИЯ.**

Болгарияда бугундан бошлаб бензин нархи ўртача икки баравар ошди. Дизель ёнилғи, мазут бир ярим баравар қимматлашди. Ёнилғи нархи ошишига ҳафтанинг бошларида жумҳурият вазирлар кенгаши ёнилғининг хилма-хил турлари ва электр энергия нархларига эркин тус бериш тўғрисида қарор қилганлиги сабаб бўлди. Одамларга ёқмайдиган бундай, лекин вазирлар маҳкамасининг фикрича, зарур тадбир нефть маҳсулотлари қимматини сунъий арзонлаштирилишидан кўриладиган зарарларни қоплаш давлат учун ортиқча юк бўлганлиги сабабли амалга оширилди.

(ТАСС).

● *БУРЧ ВА САДОҚАТ*

РЎЗНОМАНИНГ ШУ СОНИГА

ХИЗМАТГА ОТЛАНДИЛАР

Тошкент темир йўл вокзалининг орқасидаги вилоят ҳарбий хизматга чақирув пунктини кўпчилик билади. Биримиз ўғлимизни, иккинчимиз акамизни, учинчимиз эса дўстимизни Совет Армияси сафига айнан ана шу ердан кузатиб қолганмиз. Мана, шу кунларда бу ер яна гавжум — навбатдаги чақирув пайти.

Чақирув участкасининг бошлиғи майор Ориф Тўлагановнинг иши қизиган. Уни дам ота-оналар чақиришади, дам «юқори»дан суриштириб қолишади. Фурсат пойлаб туриб бошлиқни суҳбатга тортамиз.

— Ўртоқ майор, бу чақирувнинг аввалгилардан фарқи қандай?

— Нима десамикин, фарқи катта. Биринчидан, турли хил миш-мишлар кўпайган пайтда рўйхатдагиларнинг ҳаммаси ҳам чақирув пунктига ўз вақтида келмаяпти. Иккинчидан эса бу муаммони ҳал этишда бизда катта ёрдам кучи мавжуд. Бу борада мутасадди раҳбарлар етарлича ёрдам кўрсатаяптилар. Бу йил жойларда чақирув комиссиясининг раҳбари этиб ҳар галгидек ҳарбий комиссар эмас, район ижроия қўмитаси раисининг муовини тайинланган. Ҳозирча бу фақат жумҳуриятимизда амалга оширилди. Ҳарбий комиссар эса шўро раҳбарига ўринбосардир. Маҳаллий ҳокимиятнинг бизга кўмаги жойларда тушунтириш ишларини олиб боришда самарали бўлмоқда.

— Дастлабки чақирувчилар қайси жойларга юборилди?

— Чақирув 4 майдан бошланган бўлса, шу куни вилоят комиссиясидан ўтгани келган юзлаб йигитлар эртасига Ленинград ҳарбий округи қисмларига жўнатилди. Мана, бугун комиссиядан ўтган бир гуруҳ бўлажак аскарлар эрталаб 5 да Москва ҳарбий округига жўнашади. Уларнинг бир қисми Ҳарбий ҳаво кучларида хизмат қилишса, қолганлари ракета қўшинларида йигитлик бурчини ўташади. Кўриб турганингиздек, ўғлонларимиз фақат жанговор қисмларга жўнатилмоқда. Ҳабарингиз бўлса керак, жумҳурият Президентининг фармонига кўра, қурилиш қисмларида хизмат қиладиган ва жанговор қисм талабига жавоб бермайдиган йигитлар ўзимизда, жумҳурият ҳудудида хизмат қилишади.

— Режани уддалаётган ва бу соҳада кўрсаткичлари паст районларни санаб ўтсангиз. Билишимизча, ҳарбий хизматдан бўйин товлаётганлар ҳам йўқ эмас.

— Май ойи чақируви бўйича Октябрь, Киров, Собир Раҳимов, Тошкент районлари ҳарбий комиссариатлари бирга қўшиб ҳисоблаганда бир неча юз бўлажак аскар етказиб бермади. Бунга асосий сабаб ҳар хил миш-мишлар бўлиши мумкин. Бироқ бу жойлардаги раҳбарларнинг ўз ишига масъулиятини заррача ҳам туширмаслиги даркор. Ҳамза, Чилонзор, Фрунзе, Оққўрғон, Бекобод, Оҳангарон районлари ва Олмалиқ шаҳар ҳарбий комиссариатлари ва мутасадди раҳбарларнинг олиб бораётган ишларидан эса жуда хурсандмиз. Рўзномангиз орқали миннатдорчилигимизни уларга етказиб қўйсангиз.

— Чақирув участкаларидаги ноқулайликлар ва тартибсизликлар ҳақида кўп эшитганмиз. Бу нуқсонларни бартараф этишда қандай ишлар амалга оширилди?

— Тартибсизликлар кўп ҳолларда ота-оналар фарзандларини қаерга жўнатишаётганидан бехабар қолишлари туфайли содир бўларди. Бунинг олди олинди. Мана, ўзингиз кўриб турибсиз. Ушбу доскаларда ҳар куни қанча йигит қаерга жўнаётганлиги тўғрисида батафсил ахборот бериб бориляпти. Ҳар бир янгиликни радиокарнайлар орқали эълон қилиб турибмиз. Қулайликлар масаласига тўхталганда эса, ташқарида кузатувчилар, ичкарида чақирилувчилар учун етарли шароитлар бор. Ташқарида 8 та таксофон, чойхона, ошхона, ичкарида эса буфет, лағмонхона, шаҳар ва шаҳарлараро телефон, 250 ўринли казарма бор. Уларни вужудга келтиришда Ленин район ижроия қўмитаси раиси Шукрулло Ҳикматовнинг хизматларини алоҳида таъкидламоқчиман.

Биз вақт ажратиб керакли маълумотлар бергани учун пункт бошлиғига ўз миннатдорчилигимизни билдирдик. Бироқ чақирув пунктини тарк этганимиз йўқ. Муштарийларни қизиқтирган бир неча саволлар билан мутасаддиларга мурожаат этдик, фарзандларини кузатаётган ота-оналар билан суҳбатда бўлдик. Бу ҳақда рўзномамизнинг келгуси сонларида ҳикоя қиламиз.

Даврон АҲМАД.

● **СУРАТЛАРДА:** вилоят ҳарбий хизматга чақирув участкасидаги шу куни ҳаёт.

Суратлар муаллифники.

ҲАМФИКРЛАРИМИЗ КЎП ЭКАН

ЎЗБЕКИСТОНЛИК ФАХРИЙЛАРНИНГ ЛЕНИНГРАДГА САФАРИ

Ўзбекистонда истиқомат қилаётган уруш, меҳнат ва Қуролли Кучлар фахрийлари, Ленинград мудофаасининг қатнашчилари Ленсоветнинг шаҳар номини алмаштириш ҳақидаги фикрини қалбан изтироб билан қабул қилдилар. Шу йил 15 майда ўтказилган республика фаоллари йиғилишида Ленсоветга, СССР Президенти М. С. Горбачевга, СССР Олий Кенгаши Раиси А. И. Лукьяновга, РСФСР Олий Кенгаши Раиси Б. Н. Ельцинга, Ленинград вилоят партия комитети котиби В. Б. Гидасповга, уруш ва меҳнат фахрийлари Бутуниттифоқ кенгаши раиси, Совет Иттифоқи маршали Н. В. Огарковга, «Правда» рўзномаси бош муҳаррири И. Т. Фроловга Очиқ хат матни якдиллик билан қабул қилинди. У «Тошкент ҳақиқати» рўзномасида ҳам берилди.

Мазкур йиғилиш қатнашчилари ўзбекистонликлар норозилигини етказиш ва Ленинградда фахрийлар, меҳнаткашлар, партия ва совет фаоллари билан учрашувлар ўтказиш учун Ленинград мудофаасининг собиқ қатнашчиларидан делегация тузиб жўнатишни таклиф этдилар. Уруш ва меҳнат фахрийлари республика кенгашида ана шундай делегация тузилди. Унинг таркибига уруш фахрийлари Совет Комитети Тошкент шўъбаси раиси, истеъфодаги генерал-лейтенант Б. Ҳ. Сирожиддинов, Ленинград фронтида жанг қилган собиқ снайпер Қ. Зокиров, собиқ танкка қарши ўқчи М. Ғуломовлар киритилдилар.

Яқинда ана шу делегация Ленинградда бўлиб қайтди. Биз унинг раҳбари Б. Х. Сирожиддиновдан шу ҳақда гапириб беришни илтимос қилдик.

— Делегациямиз 28 май куни тунги рейс билан Ленинградга етиб борди, —деди Бурхон Ҳасанович. — Бизни КПСС вилоят комитети вакиллари илиқ кутиб олиб, меҳмонхонага жойлаштирдилар. Шу куниёқ дастлабки учрашувда иштирок этдик. Уруш фахрийлари Совет Комитети Ленинград шўъба ва уруш ҳамда меҳнат фахрийлари Ленинград кенгаши иштирокида ўтказилган бу тадбир мобайнида ташрифимиз боиси ҳақида гапириб, ўзбекистонликларнинг бу борадаги фикр-мулоҳазаларини уларга етказдик. Шундан сўнг фахрийларнинг 400 дан ошиқ кенгашлари вакиллари иштирокидаги Ленинград фахрийлари ташкилотлари намояндалари билан мулоқотда бўлдик.

Актив қатнашчиларига ўзимиз билан олиб борган Очиқ хатни ўқиб бердик. Ўзбекистондаги фахрийлар ташкилотлари фаолияти тўғрисида, пенсионерлар шароитларини яхшилаш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар хусусида, уруш ва меҳнат фахрийларини бозор иқтисодиётидаги юзага келаётган турли муаммолардан муҳофаза қилиш мақсадида Ўзбекистон ССР Президенти чиқараётган фармонлар ҳақида сўзлаб бердик.

Учрашув мобайнида уруш фахрийлари — Ленинграднинг собиқ мудофаачилари олдимизга келиб, ўз жанговар хотиралари билан ўртоқлашар эканлар, бир қатор қора ниятли кимсалар қаҳрамон шаҳар ва буюк Ленин номларини бадном қилишга интилаётган бир пайтларида ўзбекистонлик фахрийлар бу воқеага ўз муносабатларини билдираётганликларидан жуда мамнун эканликларини айтишди.

Сафаримиз мобайнида матбуот конференциясида иштирок этдик. Ленинград телевидениеси бизнинг ташрифимиз ҳақида хабар берди. 30 май куни эса шаҳар радиоси ва телевидениеси орқали чиқишимиз уюштирилди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, Ленинграддаги уруш ва меҳнат фахрийлари, кўпгина корхоналар (Киров заводи, «Большевик», «Светлана», металлургия заводлари, Адмиралтейство бирлашмаси ва бошқалар)нинг меҳнат жамоалари шаҳар номини алмаштиришга қарши чиқиб, «Ленинград — ҳа, Санкт-Петербург — йўқ» деган даъватни ўртага ташладилар. Бу мурожаатнома барча рўзномалар муҳарририятларига, телевидение ва радиога жўнатилган эди. Афсуски, у фақат Ленинград ҳарбий округининг «На страже Родины» рўзномасидагина чоп этилибди, холос.

В. Б. Гидасповнинг Москвага жўнаб кетганлиги, А. А. Собчак М. Тэтчер билан учрашиб, уни кузатиб юрганлиги туфайли бизни КПСС вилоят партия комитети котиби Ю. В. Белов ва Ленсовет раисининг биринчи ўринбосари А. В. Тихонов қабул қилдилар.

Ленинград раҳбарлари билан учрашувларимиз дўстона ва ўзаро ҳамфикрлик руҳида ўтди. Ю. В. Белов ва А. В. Тихонов республикамизнинг кўпгина вилоят ва шаҳарларида, хусусан Фарғона водийсида, Жиззахда, Самарқандда, Қашқадарёда бўлишган экан. Улар ўзбек халқининг меҳнатсеварлиги, меҳмондўстлиги ҳақида кўпгина илиқ фикрлар билдиришди. Очиқ хат матнини биздан қабул қилиб олар экан, уни вилоят партия комитети бюросида ва Ленсовет президиумида, албатта, ўқиб эшиттиражакларини айтишди.

700 нафардан ортиқроқ одам иштирок этган Ленинград вилоят партия ташкилоти фаоллари йиғилишида ҳам Ўзбекистон фахрийлари делегацияси Очиқ хат билан шаҳарга келгани маълум қилиниб, шу делегация раҳбари сифатида менга сўз беришди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, мажлис иштирокчилари Очиқ хатимизни тўлиқ қўллаб-қувватладилар.

Сафар давомида Ленинградда ҳамфикрларимиз кўплиги, аксарият Ленин номини сақлаб қолиш тарафдори эканлиги, айниқса, уруш ва меҳнат фахрийлари буни қатъий ёқлаб чиқаётганликлари гувоҳи бўлдик. Ленинградликлар иғвогарона даъватларга учмай, ақл-идрок билан иш тутадилар деган ишонч ва умид билан Тошкентга қайтдик.

У. АБДУШОҲИДОВ.

ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

Июнь ойи ўрталарида бўладиган «Тошкент ишбилармонлар учрашуви»га қандай тайёргарлик кўрилаётгани ташкилот комитетининг навбатдаги мажлисида муҳокама қилинди. Мажлис Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов раислигида ўтди.

Кўпгина хорижий фирмалар, банклар, компанияларнинг вакиллари қатнашадиган июнь анжумани жумҳуриятда ишбилармонлар фаолиятини жонлантиришга кўмаклашиши таъкидланди, у хорижий сармояни жалб этишга, жумҳурият корхоналарининг халқаро бозорга чиқишига ёрдам беради.

Ташкилот комитетининг мажлисида ишчи гуруҳлари раҳбарларининг ҳисоботлари тингланди.

(ЎзТАГ).

АЛЛА ФАРЁДГА АЙЛАНМАСИН

ЁХУД ШИФОКОРЛАР ВА ОНАЛАРНИНГ ЛОҚАЙДЛИКЛАРИ ХУСУСИДА

Кейинги пайтда ўзбек хотин-қизлари, уларнинг тақдири ва келажаги хусусида кўп гап-сўз юритилмоқда. Чунки етмиш йил давомида бу тўғрида фақат йиғилишларда, съездларда оғиз кўпиртирдигу, амалда жуда кам ишларни бажардик, аёлларни ўз ҳолига ташлаб қўйдик, тирикчилик гирдобидан тортиб ололмадик, зиммаларига эркаклар ҳам чидамайдиган оғир вазифаларни юкладик.

Шунча йил юксак маданият намунасини яратдик, деб оламга жар солдик. Лекин яқин ва чекка қишлоқларда маданият излари лоқайдлик, ўз-ўзига бепарволик иллатлари орасида йўқолиб кетди. Масалан, бизда келинга ёки эрта-индин кўзи ёрийдиган аёлга ҳукмронлик назари билан қараш ҳали ҳам кучли. Баъзи аёлларимиз қайнота-қайноналаридан «истиҳола» қилиб, туғруқхонага жуда кеч борадилар, туғруқдан аввалги ва кейинги қоидаларга тўлиқ амал қилмайдилар.

Лоқайдлик иллати шифокор ва ҳамшираларимизни ҳам ҳали тўлиқ тарк этгани йўқ. Фақат бирор шифохонада фавқулодда ҳодиса рўй бериб, ҳамма оёққа тургандагина Гиппократ қасами қайта-қайта тилга олинади, зудлик билан йиғилиш ўтказилади, айбдорлар жазоланади. Орадан маълум муддат ўтгач, яна ўша эски ҳолат қайтарилаверади. Қишлоқ аёллари тирикчилик ташвишларига ўралашиб, ўзларини унутиб қўядилар, участкаларга бириктирилган шифокор ва ҳамширалар эса талабчанлик қилмайдилар.

Худди ана шундай лоқайдлик, шифокорлик бурчини унутиб қўйишлик, аёлларимизнинг ўз саломатликлари қадрига етмасликлари пойтахт биқинида жойлашган Калинин районида кўнгилсиз воқеаларга олиб келди. Қарангки, районда шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида беш нафар ҳомиладор аёл бевақт оламдан ўтди. Уларга оналик бахти насиб қилмади, не-не умидлар билан ясатилган бешиклар ҳувиллаб, мунғайиб қолаверди, хонадонларда ширин алла ўрнига фарёдлар эшитилди.

Болалар — келажагимиз, деймиз. Лекин уларни сақлаб қолиш тўғрисида астойдил жон куйдирмаймиз, вилоятимиз ва жумҳуриятимизда болалар ўлими нима учун кўпайиб кетаётганлиги сабабларини ўйлаб кўрмаймиз. Биздаги маълумотларга қараганда, Калинин районида ўтган йили туғилган ҳар минг нафар гўдакдан 23 нафари нобуд бўлган, 1991 йилнинг шу давригача эса бу кўрсаткич 32 нафарга етган. «Иттифоқ» қишлоқ участка шифохонасида ёшгина аёл М. Усмонова кечикиб ўтказилган операциядан сўнг вафот этди. Ҳозир бунинг учун участка шифохонаси бош врачи М. Назарова, акушер К. Илёсова шаънига аччиқ гаплар айтганимиз билан фойдаси йўқ: аёл лоқайдлик қурбони бўлди.

Энди қишлоқ шифохоналаридаги мавжуд аҳвол тўғрисида икки оғиз сўз юритайлик. Уларнинг ҳаммасида бир хил иллат, бир хил камчилик, бир хил етишмовчилик бор. Ошна-оғайничилик қилиб, бир амаллаб ўқишни битирган зўраки шифокорлар, ҳамширалар ҳам йўқ эмас. Аёл ўзига нисбатан лоқайдлик қилса ўз куюнчаклиги билан ҳаммани оёққа турғизадиган фидокор шифокорлар кам. Бундай кишилар: «Икки-уч марта айтдим, даволанишга келмади. Боласи менга керакмиди? Жонимни койитиб нима қиламан?», дейди, шунинг учун маош олаётганлигини ўйламайди.

Ўзи бизга бир одат сингиб-ўрнашиб кетган: қачонки, бирор киши юқорига арз билан бош уриб келганда ёки рўзномаларда ёзиб чиқишгандагина ҳаракатга тушиб қоламиз. Қарангки, шунча йиллардан бери битмаган ишлар битиб, топилмайдиган дорилар топилади. Агар нуқсон—камчиликлар тўпланиб қолгунча кутиб ўтирмасдан, деярли ҳар куни, ҳар соатда назорат қилиб турилганда, шифокорлар, ҳамширалар ҳамда уларнинг раҳбарларига мудраш, лоқайдликка имкон берилмаганда кўнгилсиз ҳодисалар камроқ бўларди.

Афсуски назорат шикоят тушгандагина ўрнатилади. Нохуш воқеалардан сўнг жумҳурият соғлиқни сақлаш вазирлиги, ҳуқуқ-тартибот органлари, вилоят хотин-қизлар комитети, санитария-эпидемиология хизмати масъул ходимларидан иборат комиссия районда бир неча кун давомида текшириш ўтказди. Хунук воқеалар юзага чиқди, иллатларнинг ҳашаги очилиб қолди. Комиссия аъзолари районда акушер-гинекологларни ва бошқа шифокорларнинг малакалари пастлиги, уларнинг ўз вазифаларига нисбатан масъулиятсизлик қилаётганликларини аниқладилар. Айрим шифокорлар 15 йилдан бери эски билимлари билан хизмат қилиб юришибди. Ўрта тиббиёт ходимларидан 55 нафари 5, 111 нафари 10, 236 нафари 15 йилдан бери ўз малакаларини оширганлари йўқ. Тиббиёт муассасаларининг аксарияти мослаштирилган ноқулай биноларда жойлашган, ўринлар сони етишмайди.

Ота-боболаримиз ҳомиладор аёлларни ниҳоятда авайлашган, эътибор билан парваришлашган. Чунки, улар туғилажак фарзанднинг саломатлиги онанинг саломатлигига боғлиқлигини жуда яхши билишган. Бизда эса ҳомиладор аёллар кўпинча тўйиб овқат емайдилар, уларда витаминлар етишмайди, кўпчилиги камқонлик касалига йўлиққан. Райондаги марказий шифохонанинг гинекология ва туғруқхона бўлимларида эса оддий санитария қоидаларига риоя қилинмайди. Гинекология бўлимида даволанаётган аёлларнинг ҳасратидан чанг чиқади.

Жамиятимиздаги яшириб қўйиш одати ҳатто шифохоналаргача етиб келди. Чунки ноёб дори-дармонлар жуда кам, уларнинг кўпчилиги фақат таниш-билишлар, амалдорлар учунгина ишлатилади. Оддий колхозчи ёки ишчига арзимаган дори ҳам топилмайди. Қишлоқ шифохоналарини керакли дори-дармонлар билан етарли таъминламаслик ўшалар орқали фойда кўришга қизиқишни кучайтирмоқда. Масалан, «Хонобод» тез ёрдам бўлими врачи М. Убайдуллаевада қатъий ҳисоб-китоб билан бериладиган, аммо бирор ҳужжатда қайд этилмаган ноёб дорилар топилди. Марказий шифохона реанимация бўлими мудири О. Хожиев таркибида гиёҳвандлик моддалари бўлган дори-дармонларни пала-партиш сақлаган. Ҳамширалардан бири қатъий ҳисобда турадиган «Реомакродене» препаратининг уч шишасини яшириб қўйган.

Тўғри, ҳозир ҳар қадамда етишмовчиликка дуч келаяпмиз. Лекин шундай танг пайтда ҳам жумҳуриятимизда оналар ва болаларнинг саломатлигини сақлашга катта эътибор берилмоқда, улар учун катта имтиёз, қулайликлар яратилмоқда. Масалан, районда белгиланган тартиб бўйича кам қонли аёллар учун ойига 60 сўмлик миқдорида озиқ-овқат маҳсулотлари берилиши керак. Районда ана шундай аёллардан 412 нафари ҳисобга олинган бўлиб, улар 17 та озиқ-овқат маҳсулотлари магазинига бириктириб қўйилган.

Район матлубот жамияти маълумотлари билан танишамиз: фақат шу йилнинг бошидан буён камқонли аёлларга 2932 килограм гўшт, 740 килограмм сариёғ, 28,8 минг дона тухум ва бошқа маҳсулотлар берилибди!

Лекин аёллар билан суҳбатлашганимизда эса юқоридаги маълумотлар фақат «хўжакўрсин» учун тузилганлиги маълум бўлди.

— Йил бошидан бери на бирор кило гўшт, на сариёғ олдим. Уларнинг ўрнига нўхат, печенье, сода беришди, — дейди «Иваново» совхозида яшовчи Рисолат Омонова.

Шу совхозда яшовчи М. Жаборова ҳам унинг гапларини маъқуллади.

— Апрель ойида менга ҳеч нарса беришмади, — деди «Хасково» совхозидан Гулзийнат Дусенбоева. — Сўрасак, зарур озиқ-овқат маҳсулотлари келтирилмаётган эмиш.

Қизиқ, район матлубот жамияти рўйхатларида бору, лекин эгаларига етмаган маҳсулотлар қаёққа ғойиб бўлдийкин?

Бу аҳвол қачонгача давом этади? Йўл қўйилган хатолик, камчиликларнинг сабабчилари кимлар? Калинин район партия комитети бюро мажлисида ана шу саволлар муҳокама қилинди, оналик ва боланикни муҳофаза этишга совуққонлик билан муносабатда бўлган кишиларга тегишли жазо берилди. Район партия комитетининг биринчи котиби Ж. Маликов, район ижроия комитети раиси Б. Жуманиёзовлар соғлиқни сақлаш муассасалари раҳбарларига нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганликлари учун жиддий огоҳлантирилдилар. Район партия комитети котиби З. Хакимова, район ижроия комитети раисининг ўринбосари К. Кимга ҳайфсан эълон қилинди. Район марказий шифохонаси бош врачи коммунист Я. Аҳролбеков партиявий жазо олди.

Бюро мажлисида ўз вазифаларига совуққонлик билан қараганликлари учун район марказий шифохонаси бош врачи ўринбосарлари И. И. Ковуновская, С. А. Орипов, «Иттифоқ» қишлоқ участка шифохонаси бош врачи М. Назарова, шифохона акушеркаси К. Илёсова, район марказий шифохонаси туғруқхона бўлимининг бош врачи Г. И. Ефтефеева, шу бўлим врачи Г. Хикматуллаева, реанимация бўлимининг мудири О. Хожиев, «Москва» совхози амбулаторияси акушеркаси Х. Кенжаева ўз вазифаларидан бўшатилганликлари маълумот учун қабул қилинди. Район марказий шифохонаси бош врачи ўринбосари Б. Алихоновнинг масаласи у меҳнат отпускасидан қайтгандан сўнг кўриб чиқиладиган бўлди.

Район партия комитети бюроси оналик ва боланикни муҳофаза этишни тубдан яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар ҳам белгилади.

Юқоридаги гапларимизни ўқиган муштарийларда районда тиббиёт ишлари ҳеч нарсага арзимас экан-да, деган фикр пайдо бўлиши мумкин. Биз йўл қўйилган камчиликлар ҳақида гапирдик, холос. Лекин тиббиёт соҳасини яхшилаш борасида тилга олгудек ишлар ҳам кўп. Масалан, район пойтахтдаги 5-юқумли касалликлар шифохонаси ва ТошМИ билан шартнома тузган. Шартномага кўра пойтахт шифохоналарида район аҳолиси учун 10 ўрин ажратилган. Шаҳарлик малакали шифокорлар аҳолини тиббий кўрикдан ўтказиб турибди. Бундан ташқари ТошМИ билан район ёшларидан камида икки нафарини ўқишга қабул қилиш бўйича хам шартнома тузган.

«Москва» совхози дирекцияси учун қурилаётган 2 қаватли маъмурий бино ҳам қишлоқ врачлик амбулаториясига берилди. Бу ерда кундузги стационар ҳам ташкил этилган. Аёллар бир неча кун давомида кундузлари даволаниб, кечки пайт уйларига қайтишлари мумкин. Кейинчалик шу ерда физиотерапия бўлими ҳам ташкил этилади. «Москва» колхози, «Хасково» совхози маъмурий бинолари марказий шифохона ихтиёрига берилди. Район прокуратураси биноси «Тез ёрдам» учун ажратилди.

«Партия XX съезди» колхозида 40 ўринли шифохона қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Шу йилнинг охирида 150 ўринли марказий шифохона ва 250 беморни қабул қиладиган поликлиника бинолари лойиҳалари тугалланади. Бундан ташқари байналмилалчи жангчилар даволанадиган махсус шифохона, 130 ўринли туғруқхона бинолари ҳам қурилади.

Яқинда районда бўлиб ўтган йиғилишда ана шулар тўғрисида гапирилди. Унда районда тиббиёт хизматини янада яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирларнинг бажарилиши вилоят партия комитети назоратига олинганлиги маълум қилинди.

Йиғилишда вилоят партия комитети биринчи котиби С. Мамарасулов иштирок этди.

Биз шу кун «Москва» совхози қишлоқ амбулаторияси бош врачи Феруза Иноғомжонова билан суҳбатлашдик.

— Ҳар куни эгнимга оқ халатимни кияётганимда у менга кўп нарсаларни эслатади, — деди у. — Биз шифокорларнинг энг аввало қалбимиз оқ, юрагимиз пок бўлиши керак. Албатта, районимизда рўй берган нохуш воқеалар юзимизни ерга қаратди. Ўзингиз биласиз, ҳозир қишлоқ аёлларига айниқса қийин. Уларнинг кўпчилиги турмуш ташвишлари билан ўралашиб, ўзларини ва туғилажак фарзандлари тақдирини ўйламайдилар. Шифокорларга вақтида мурожаат этмайдилар. Баъзан уларни мажбурлаб ҳам шифохонага ётқиза олмаймиз. Масалан, участкамиздаги бир аёлни айта қолай. Уч нафар фарзанди бор, ҳомиладор. Аҳволи оғир. Ётиб даволанинг, десак унамайди, уй, мол-ҳолга, болаларимга ким қарайди, дейди. Кўрдингизми, уй-рўзғорга боғланиб қолиш аёлларимиз қон-қонига сингиб кетган. Ҳаётлари қил устида турса ҳам рўзғорини ўйлайди...

Биз мақоламизни «Алла фарёдга айланмасин», деб номладик. Ҳа, аёлларимиз фақат ширин-ширин алла айтишсин, бешик тўйлари ўтказишсин, фарзандлари роҳатини кўришсин. Лекин ҳеч қачон ўзимизга нисбатан бепарво бўлмайлик. Тўғри, лоқайд шифокорлар, саводсиз хамширалар ҳам бор. Бундайлар халқ назаридан тушиб қолаверади. Аммо ўзимиз фарзандларимиз учун яшашимиз кераклигини унутмаслигимиз лозим.

Адолат НОСИРОВА,
вилоят хотин-қизлар комитети раисининг ўринбосари.
Зулхумор ЖЎРАЕВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЎЙЛАМАЙ ҚИЛИНГАН ИШ

Белгиланган тартибга мувофиқ чорвачилик фермалари аҳоли яшайдиган манзилгоҳлардан анча четроқда жойлашиши керак. Ўртадаги оралиқ унинг катта-кичиклигига, чорвачилик хўжалигидаги моллар сонига қараб, беш юз метрдан бир километргача бўлиши лозим. Чиноз ноҳияси жамоа ва давлат хўжаликларида бунга қандай риоя қилинмоқда? Ноҳия табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси Б. ЭРГАШЕВ бу ҳақда мухбиримизга шундай ҳикоя қилди.

— Чорвачилик қишлоқ хўжалигининг энг долзарб, айни вақтда жуда мушкул тармоғи бўлиб келди ва ҳозир ҳам шундайлигича қолмоқда. Уни ривожлантириш йўлидаги саъй-ҳаракатлар доим қўллаб-қувватланмоқда. Бу яхши, албатта. Чорвачиликнинг юксалиши учун барча зарур шароитларни муҳайё этиш керак. Шу сабабли ҳам кейинги йилларда бу соҳада айрим силжишлар кўзга ташланмоқда.

Бироқ бу чорвачилик фермалари қуриш, ташкил этишда муайян қонун-қоидаларга, чунончи табиатни муҳофаза қилиш, унга зарар келтирмаслик талабларига амал қилмаса ҳам бўлади, деган гап эмас. Буни доим ёдда тутиш керак. Афсуски, бундан 5—6 йил илгари ҳам у лозим даражада инобатга олинмасди, четлаб ўтиларди, унга бефарқ қаралардн. Шу туфайли ҳам илгари барпо этилган кўпгина чорвачилик фермалари табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бўлган ва ҳозирги вақтда амал қилинаётган қоидаларга мутлақо жавоб бермай қўйди.

Фикримнинг далили сифатида биргина ноҳиямизнинг ўзидан кўплаб мисоллар келтиришим мумкин. Масалан, К. Маркс номли жамоа хўжалигининг фермасини олиб кўрайлик. У табиатни муҳофаза қилиш қоидаларига мутлақо жавоб бермайдиган қилиб жойлаштирилган. Аҳоли манзилгоҳига жуда яқин, шундай бўлгач ундан, айниқса иссиқ кунларда, чиқадиган ёқимсиз, бадбўй ҳид атрофга тарқалиб, кўпинча ҳатто қишлоққача ҳам етиб боради. Ферма анча катта, юзлаб моллар боқилади. Бу ҳам илгариги турғунлик даврида авж олган ҳайбаракаллачилик оқибатидир. Аҳоли саломатлигини ўйлаш, албатта, фермани узоқроққа кўчиришни тақозо этади. Бунинг ўзи бўлмайди. Маблағ керак, айниқса, каттагина ҳажмда бинокорлик материаллари керак. Ҳозирги иқтисодий таназзул даврида уларни топиш жуда мушкул.

● «Табиат ва инсон» почтасидан ●

Шундай шароитда бевосита ферманинг ўзида атроф-муҳитни мусаффо сақлашга қаратилган ишларнинг миқёсини кенгайтириш даркор. Бу иш, албатта, гўнгни тозалаш, нушхўртларни йиғиштиришдан иборат эмаслигини тушуниш керак. Аввало бу ерда ҳосил бўлаётган бадбўй ҳидни йўқотиш, оқаваларнинг сасиб ётмаслигига, сув ҳавзаларига қўшилиб кетмаслигига, тупроқни заҳарламаслигига эришиш зарур. Аҳоли манзилгоҳи ҳавосининг тоза бўлиши шунга ҳам боғлиқ бўлгач, уни амалга ошириш керак. Табиатни муҳофаза қилиш қўмитамиз жамоа хўжалиги раҳбарлари олдига шундай талаб қўймоқда.

Ноҳиямиздаги Охунбобоев номли, Киров номли, «Ўзбекистон 30 йиллиги» жамоа хўжаликларининг сутчилик фермаларида ҳам экологик аҳвол бундан яхши эмас. Шуниси ачинарлики, бундай фермалардан чиқаётган оқавалар умуман тозаланмайди. Ҳатто уни тиндириш ҳовузлари ҳам йўқ. Натижада ифлос, заҳарланган оқавалар очиқдан-очиқ ариқ-зовурларга ташлаб юборилмоқда. Янгиобод сутчилик комплекси, «Партия XXIV съезди» давлат хўжалиги, «Қизил Октябрь» жамоа хўжалигида чорвачилик фермаларидан табиат муҳофазаси қоидаларига риоя қилган ҳолда фойдаланишмаяпти.

Бу ҳақда уларга неча марталаб айтилди, кўрсатмалар берилди, айрим айбдор мансабдор кишиларга жарималар ҳам солинди. Албатта, таъсир кўрсатишнинг бундай ва бошқа шу каби шакллари умуман фойдасиз бўляпти, дейиш хато бўлади. Нафи тегмоқда, кўп бўлмаса ҳам, бекор кетмаяпти. Бироқ кескин бурилиш юз бераётгани йўқ. Бунинг асосий сабаби чорвачилик фермаларининг бундан ўн беш-йигирма беш йил ва, ҳатто, ундан ҳам олдин, яъни табиатни муҳофаза қилиш муаммоси ҳозиргидек қатъий ва кескин қўйилмаган, уни инобатга олиш эсга ҳам келмаган вақтда қурилганлигидадир.

Халқимизнинг «Ўйламай қилинган иш, бошга келтирар ташвиш» деган нақли бор. Ҳар гал чорвачилик фермаларидаги аянчли экологик аҳволни ўйлаганимда доим шу пурмаъно мақол ёдимга тушади. Ноҳиямиздаги кўпгина чорвачилик фермалари ҳам келажакни, атроф-муҳит мусаффолигини ўйламай қилинган ишнинг худди ўзгинасидир. Шу маънода улар ҳаммани ташвишга солиб қўйди. Албатта, бундай аҳволдан қутулиш йўлларини қидириш керак. Қўл қовуштириб ўтирилаверса, ўзгариш бўлмайди. Ноҳиямиздаги давлат ва жамоат хўжаликларининг раҳбарлари бунинг учун барча имкониятларни ишга солишлари лозим.

М. МАҲМУДОВ.

ЧОРВАМИЗ ЖОНКУЯРЛАРИ

УМРИНГИЗГА БАРАКА

ЎЗ ИШИНИНГ фидойиси, тўғрисўз, ҳақгўй, самимий, дилкаш одамларнинг меҳригиёси бўлади дейдилар. Мол доктори Анвар Сайидакбаров билан биринчи бор учрашганимда менда шундай таассурот қолган эди.

...80-йиллар. Чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг директори, қишлоқ хўжалик фанлари доктори Шавкат ака Акмалхонов билан унинг хонасида суҳбатлашиб ўтирардик. Шу пайт эшик очилиб қолди.

— Келинг Анваржон.— Шавкат ака ўрнидан туриб пешвоз чиқди унга.

— Узр, ҳалақит бердим, чоғи?— новча, қорачадан келган, қошлари қуюқ, кўзлари тийрак боқиб турувчи ўрта ёшлардаги истараси иссиқ бояги киши орқасига қайтмоқчи бўлди.

— Йўқ, нега энди,— деди Шавкат ака мулойимлик билан,— қани марҳамат.

У мени таништирди.

— Укамиз, чорвачиликнинг ҳозирги аҳволи, муаммолари ҳақида фикрлашмоқда. Сиз ҳам яхши мутахассиссиз. Доим чорванинг ичида юрасиз. Биргалашиб гаплашаверамиз.

Бояги одам тортинибгина ўлтирди.

Кўп ўтмай орадаги суҳбат қизиб кетди. Анча вақтгача гаплашдик.

Кейинчалик мен Анвар ака бош мол доктори бўлиб ишлаётган Тошкент районидан махсус топшириқ билан мақола тайёрлаганимда кўп нарсаларни билиб олдим. Районда ҳақиқатан ҳам чорвачиликни ривожлантириш, бунинг учун энг аввало моллар зотини яхшилаш, касалликларнинг олдини олиш, подадаги урғочи моллар салмоғини кўпайтириш, энг асосийси фермалардаги мутахассислар масъулиятини ошириш юзасидан кўп иш қилинаётган эди.

Ҳозир бу районда чорвачилик бошқа районларга қараганда бир қадар яхши эканлигини ўйлаганимда, бунда, албатта, Анвар аканинг ҳам ҳиссаси бор, дегим келади.

...Куни кеча дўстлари, яқинлари Анвар акани муборак 60 ёши билан қутлашганида беихтиёр ана шу ўтмиш лавҳалари ва Анвар аканинг ҳаёт йўли гавдаланди.

Ота ўғлининг шўхлигидан баъзан хафа бўлса, баъзан ўзига-ўзи далда берарди. Ахир бола бўлса шўх бўлиш керак-да! Бундай болалар тез қуйилади. Шунинг учун у тайинларди; ўғлим, илмнинг кетидан қувинг, кам бўлмайсиз. Анваржон худди шундай қилди. Ленинград шаҳридаги ветеринария олийгоҳини муваффақиятли тугаллади. Ва айни пайтда шаҳардаги партия мактабида ҳам таълим олди.

У жонажон юртига қайтгач, аввал районда бош мол доктори бўлиб ишлай бошлади. Олган билимларини амалиётда синаб тажриба орттира бошлади. Сўнгра у масъулиятли лавозимларда ҳам ўз иқтидорини синаб кўрди. Ҳозирги «Рассвет» совхозининг биринчи ташкилотчиси ва директорларидан бўлди. Бу орада Анвар Сайидакбаров паррандачилик илми билан ҳам чуқурроқ шуғулланишга бел боғлади.

Ўзбекистонда гўштга боқиладиган паррандани ўстириш ва озиқлантириш мавзуида илмий ишга қўл урди. Бу соҳада Москва—Тошкент вилоятларида тўпланган тажрибаларни умумлаштириб, илмий хулосалар чиқарди. Муваффақиятли равишда диссертация ёқлаб, фан номзоди даражасини олди. Шундан сўнг чорвачилик илмий тадқиқот институтида илмий ходим сифатида янги-янги мавзулар устида ишлади. Бу орада Қорасув паррандачилик давлат наслчилик заводини ташкил этиш ҳақида гап бўлиб қолди. Унга директор тайинлаш керак эди. Фаоллар маслаҳатлашиб Анвар аканинг номзодига тўхташди. Шундай қилиб, Анвар Сайидакбаров халқ хўжалигида катта аҳамиятга эга бўлган янги корхонани қуриш, ташкил этиш ва йўлга қўйишга бош-қош бўла бошлади. Бу завод зиммасига жумҳуриятимиздаги паррандачилик фабрикаларига зотдор, гўштга боқиладиган паррандаларнинг тухумини етказиб бериш вазифаси юклатилган эди. Анвар ака озми-кўпми директорлик лавозимида ишлаганида бу вазифанинг келгусида муваффақиятли бажарилишига мустаҳкам пойдевор қўйилишига ҳаракат қилди.

У қаерда меҳнат қилмасин, топширилган ишни сидқидилдан бажаришга интилди. Айримларга ўхшаб унвонлар, ҳар хил мукофотлар кетидан қувмади-ю, бироқ бир неча бор ишлаб чиқаришда эришган яхши кўрсаткичлари учун вилоят, жумҳурият миқёсидаги социалистик мусобақа ғолиби деб топилди. Шавкатли меҳнати учун медали билан тақдирланди. Мана, бир неча йилдирки, у вилоят ветеринария лабораториясига директорлик қилмоқда. Чорва молларида учраб турадиган ҳар хил касалликларни аниқлаш ва олдини олишдек мураккаб ва масъулиятли вазифани уддасидан чиқиш учун куч, ғайрати, билимини аямаяпти.

Мен бу камтарин, меҳнаткаш инсон ҳақида ўйлаганимда бир тажрибали раҳбарнинг гаплари ёдимга тушади.

— Мен чорвачиликдаги ишлардан хотиржамман, кўнглим тўқ,— деган эди у катта бир йиғинда,— чунки мутахассисларга ишонаман. Улар эса ўз ишларига ниҳоятда ихлос қўйишган. Уларнинг ғайрати, жонкуярлиги туфайли фермамизда моллар зоти яхшиланди, ҳар хил касалликлардан мутлақо тозалаб олинди. Мол соғлом, семиз, зотли бўлса, яхши насл беради, маҳсулоти ҳам мўл бўлади.

Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, Анвар ака Сайидакбаров ана шундай мутахассислар тоифасига киради. Биз у кишига сиҳат-саломатлик, умрларига барака, бундан буёнги ишларига ҳам ривож истаймиз.

Н. ИСАЕВ.

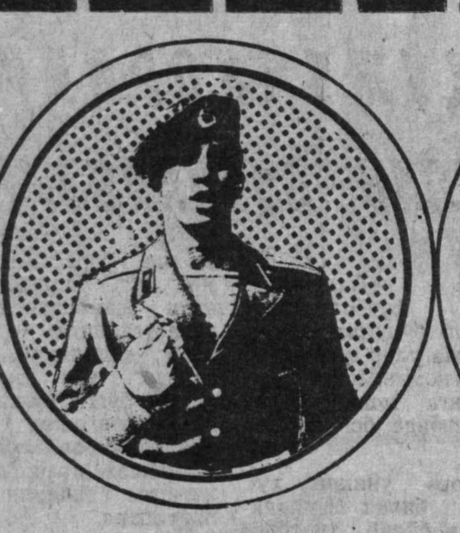

БУРЧ ВА САДОҚАТ

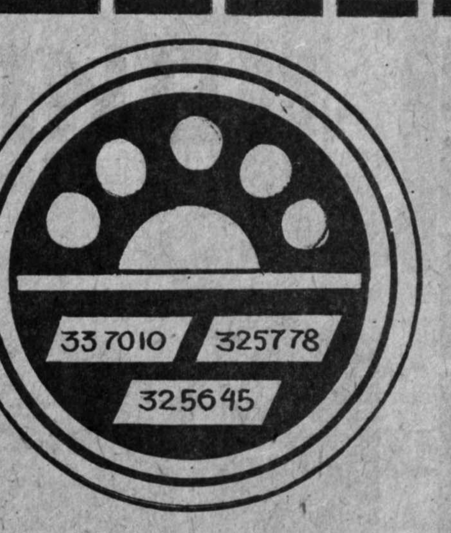

Рўзномамиз ҳарбий ватанпарварлик тарбияси мавзусида мунтазам равишда кўплаб материаллар бериб бормоқда. Яқиндагина очилган «Бурч ва садоқат» саҳифаси ҳам ундан мустаҳкам ўрин олди. Шу доимийлик сабаб муҳарририят мазкур мавзуни изчил ва муфассал ёритиб бораётганлиги учун Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг бу йилги биринчи мукофотига сазовор бўлди. Бу бизнинг бўлимни янада ғайрат билан ишлашга даъват этади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, май ойи мобайнида Улуғ Ватан урушида қозонилган Буюк Ғалабанинг 46 йиллиги муносабати билан жуда кўп хатлар олдик. Уларни махсус саҳифалар ва туркум мақолалар кўринишда чоп этдик. Фашизм Германиясига қарши олиб борилган жанглардаги халқимиз жасорати, юртимиз ўғлонларининг мардлиги тараннум этилган мактублар таҳририятимизга ҳамон келиб турибди. Айниқса тарихимизга мудҳиш сана сифатида кирган 22 июнда Улуғ Ватан урушининг бошланганига 50 йил тўлиши муносабати билан бу хатлар оқими янада кучайди.

Эътиборингизга ҳавола этилаётган ушбу саҳифадан муштарийларимиз ва жамоатчи мухбирларимиздан олинган ана шундай хатлар ўрин олди. Ўйлаймизки, йигитларимиз Совет Армияси сафларига чақирилаётган бугунги кунда бу материаллар янада долзарб аҳамият касб этади. Зеро, оталар жасорати ёшлар учун ҳамиша ибрат бўлиб келган.

ЁШЛАР ҲАЁТИ, ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК, АХБОРОТ ВА СПОРТ БЎЛИМИ.

НОМЛАРИ МАНГУ ЯШАЙДИ

СССР Мудофаа вазирлигининг Марказий архивида марҳум жангчиларимиз тақдири тўғрисидаги маълумотларни аниқладим. Қуйида вилоятимиздан жангга жўнаб, Улуғ Ватан урушидан қайтмаган марди-майдонлар рўйхатини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Охунов МИРСОЛИ, Чиноз ноҳиясидаги Киров номли колхозда туғилган. 320-ўқчи дивизия таркибидаги 476-ўқчи полкда кичик сержант унвонида тўпчи бўлиб жангда қатнашган. 1943 йил 30 июнда ҳалок бўлган. Жасади Ростов вилоятидаги «Политотдел» қишлоғида биродарлик қабристонига қўйилган.

Қуролбоев АНКАЙ, 1912 йилда Оржоникидзе ноҳиясидаги Дўрмон қишлоқ Советида туғилган. (Турмуш ўртоғи Х. Қуролбоева шу қишлоқда яшаган). 1943 йил 18 июлда ҳалок бўлган. Ворошиловград вилоятидаги Петрополье қишлоғидан икки километр шимоли-ғарбда дафн этилган.

Медеев МЕЛИБОЙ, 1906 йилда Оққўрғон ноҳиясида туғилган. Жангга 1942 йилда жўнаган. Рафиқаси Довош Медеева шу ноҳиядаги Сталин номли колхозда яшаган. 334-ўқчи дивизиянинг 1124-ўқчи полки сафида жангда қатнашган. Яраланиб, 1944 йил 24 июлда вафот этган. Литва ССР, Зарасойск уездидаги Ушаниш (Сайковской Пол)да биродарлик қабристонида дафн этилган.

Шохобиддинов ШАРИП, 1922 йилда Тошкентда туғилган. Онаси Риҳси Шохобиддинова пойтахтнинг Бахт кўчасидаги 10-уйда яшаган. 334-ўқчи дивизия составидаги 1122 ўқчи полк сафида радист (алоқачи) бўлиб жангда қатнашган. 1942 йил 28 августда ҳалок бўлган.

Исаев БОБОРАҲМАТ. 1903 йилда Тошкентнинг Ҳамза кўчасида туғилган. Рафиқаси Кимё Норматова шу кўчадаги 19-тор кўча 48-уйда истиқомат қилган. 334-ўқчи дивизия таркибидаги 1126-ўқчи полкнинг 2-ўқчи ротаси сафида жангда қатнашган 1944 йил 11 августда дараксиз йўқолган.

Ашрхўжаев. ШАРИПХЎЖА. 1900 йилда Тошкентда туғилган. Рафиқаси Саидмуродова Муборак Калинин ноҳиясидаги «Қизил Юлдуз» колхозида яшаган. 324-ўқчи дивизия таркибидаги 477-санбатда хизмат қилган. Жангга 1943 йил 28 июнда Калинин ноҳиясидан жўнаган. 1945 йил 13 апрелда ҳалок бўлган. Шарқий Пруссиянинг Кенсгберг (ҳозир Калининград) шаҳри яқинидаги Хортля қишлоғида дафн этилган.

Мирманов ДОВИД, 1910 йилда Оржоникидзе ноҳиясида туғилган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 2-ўқчи батальоннинг 6-ротаси сафида автоматчи бўлиб жангда қатнашган 1943 йил 7 августда ҳалок бўлган. Смоленск вилоятидаги Лушиков қишлоғида дафн этилган.

Туржонов ҲАКИМ, Оржоникидзе ноҳиясида туғилган. Рафиқаси Бердибекова Бибихон Бўстонлиқ ноҳиясидаги Қизилту қишлоқ Советида яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полкнинг 2-ўқчи батальони (2-рота)да автоматчи бўлиб жангда қатнашган. 1943 йил 7 августда ҳалок бўлган. Смоленск вилоятидаги Лушиков қишлоғида дафн этилган.

Марҳабоев САЛИМТОЙ, 1908 йилда Оққўрғон ноҳиясида туғилган. Оиласи 7-«Кўкорол» совхозида яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 7 августда ҳалок бўлган. Смоленск вилоятининг Доргобуш ноҳиясидаги Мазанки қишлоғидан 1 километр жануби-шарқда дафн этилган.

Умаров ҚАШҚАР, 1908 йилда Калинин ноҳиясида туғилган. Оиласи шу ноҳиядаги Ленин номли колхозда яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 473-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 9 августда ҳалок бўлган. Жасади Смоленск вилоятининг Доргобуш ноҳиясидаги Мазанки қишлоғидан 1500 метр жануби-шарқда дафн этилган.

Чинбеков КОМОЛБОЙ, Калинин ноҳиясида туғилган. Оиласи шу ноҳиядаги «Партия XVIII съезди» колхозида яшаган. 154-ўқчи дивизиясининг 473-ўқчи полки таркибида жангда қатнашган. 1943 йил 9 августда ҳалок бўлган. Смоленск вилоятининг Доргобуш ноҳиясидаги Мазанки қишлоғидан 1500 метр жануби-шарқда дафн этилган.

Мусаев КАРИМ, 1920 йилда Бекобод ноҳиясида туғилган. Оиласи шу ноҳиядаги 2-Далварзин совхозининг 4-бўлимида истиқомат қилган. ВЛКЁИ аъзоси. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 473-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 8 августда Смоленск вилоятининг Доргобуш ноҳиясидаги Мазанки қишлоғида дараксиз йўқолган.

Соатов ИСРОИЛ, 1923 йилда Юқори Чирчиқ ноҳиясида туғилган. Шу ердан фронтга кетган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 154-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 8 августда Смоленск вилоятининг Доргобуш ноҳиясидаги Мазанки қишлоғида дараксиз йўқолган.

Мирзақулов АПАН, 1911 йилда Оржоникидзе ноҳиясида туғилган. Оиласи шу ноҳиядаги Қибрай қишлоғида яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полк сафида миномётчи бўлиб жангда қатнашган. 1943 йил Смоленск вилоятидаги Генуево қишлоғидан бир километр ғарбда дафн этилган.

Ўрмонов ИНОМ, 1924 йилда вилоятдаги Олмалиқ қишлоғида туғилган. 1942 йил 5 октябрда жангга жўнаган. 1943 йил 6 ноябрда ҳалок бўлган. Витебск вилоятининг Меховск ноҳиясидаги Исачков қишлоғида дафн этилган.

Сундуков (балки Содиқов) РАШИД. 1924 йилда Тошкентда туғилган. Оиласи Оржоникидзе ноҳиясининг Дўрмон қишлоқ Советида яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 6 февралда ҳалок бўлган. Калинин вилоятидаги 2-Капустин қишлоғида дафн этилган.

Бойсаитов Отабой, 1906 йилда Оржоникидзе ноҳиясида туғилган. Оиласи шу ноҳиядаги «Бригадир» колхозида яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 19 ноябрда ҳалок бўлган. Жасади Витебск вилоятининг Моховой ноҳиясидаги Виползов қишлоғида дафн этилган.

Попов ИВАН ИЛЬИЧ, 1909 йилда Янгийўл шаҳрида туғилган. Оиласи шу шаҳардаги Самарқанд кўчасидаги 24-уйда яшаган. 287-ўқчи дивизия таркибидаги 868-отлиқ полкда сержант унвонида жангда қатнашган. КПСС аъзолигига номзод. 1945 йил 13 апрелда ҳалок бўлган. Бранденбург ўлкасидаги Биркенберг қишлоғида дафн этилган.

Турсунбоев БЕКЕНБОЙ, 1911 йилда Оржоникидзе ноҳиясидаги 5-совхозда туғилган. Оиласи шу хўжаликда яшаган. 154-ўқчи дивизия таркибидаги 437-ўқчи полк сафида жангда қатнашган. 1943 йил 20 августда ҳалок бўлган. Смоленск вилоятидаги Немеров қишлоғида дафн этилган.

Маркин ВЯЧЕСЛАВ ФИЛИППОВИЧ, 1900 йилда Тошкентда туғилган. 334-ўқчи дивизия сафида разведкачи бўлиб жангда қатнашган. Жангга Ленин ноҳиясидан жўнаган. 1944 йил 27 августда Латвия ССЖдаги Пенкулс посёлкасидан 500 метр шимоли-шарқда дафн этилган.

Усмонов МАҲМУД, 1925 йилда Тошкентда туғилган, Оиласи Куйбишев ноҳиясида яшаган. 117-ўқчи дивизия таркибидаги 820-ўқчи полк сафида миномётчи бўлиб жангда қатнашган. 1944 йил 2 августда ҳалок бўлган. Кельцов губерниясининг Родамск уездидаги Войшин қишлоғининг жанубий бўсағасида дафн этилган.

ЭСЛАТМА: юқорида исм-шарифлар зикр этилган рўйхатда айрим чалкашлик ва ноаниқликларга йўл қўйилган бўлиши мумкин. Чунки, маълумотлар урушнинг оғир шароитида, ўзбек тилини яхши билмаган одамлар томонидан ёзилган.

Агар жанггоҳлардан қайтиб келмаган йигитларнинг қариндош-уруғлари, яқин танишлари топилса, қуйидаги манзилга хабар қилишларини илтимос қиламиз. 702432. Тошкент вилояти, Оҳангарон шаҳри, 3-Микрорайон, 13-уй, 21-квартира.

Акром АЪЗАМОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, республика миқёсидаги шахсий пенсионер.

ҚАҲРАМОН БЎЛИШ ОСОНМИ?

Ҳар гал республикамиз матбуот уйининг осмонўпар биноси ёнидан ўтганимда нашриёт ўрами деворидаги махсус ойнаванд жойда турган Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари суратлари олдида бир зум тўхтаб, уларга қирғинбарот жангу жадалларда кўрсатган жасоратлари учун таъзим қиламан, таҳсинлар айтаман. Бу гал негадир тошкентлик Солиҳ Умаров сурати олдида узоқ туриб қолдим. Дилимда собиқ жангчи билан шахсан суҳбатдош бўлиш, унинг ўша оловли йиллардаги хотираларини эшитиш истаги туғилди...

Кўкча даҳасидаги оддийгина ҳовли дарвозасини хонадон соҳибаси Шарифа опа очдилар. Солиҳ ота ҳовлида ер чопаётган эканлар. Қўлларидаги кетмонга қараб ўйланиб қолдим. Қани энди инсон зоти қўлларида доимо ризқ-рўз яратувчи меҳнат қуролларини тутса-ю, қирғинлик келтирувчи даҳшатли уруш яроғларини умрбод ушламаса!

...Солиҳ ота билан суҳбатимиз узоққа чўзилди. Гарчи ўша қонли кунларни уларга қайта эслатиш изтироблиқ бўлса ҳам ота жанговар йиллар ҳақидаги хотираларини бир бошдан гапириб бердилар.

Солиҳ Умаров 1942 йилнинг февралида Ленинград ва Москва оралиғидаги Бологой станциясида биринчи бор жангга кирди. Қисқа муддатли курсда ўқигач уни тўпчилар взводига командир қилиб тайинлашди. Лекин дастлабки кунлардаёқ жангчиларнинг кўпчилиги қирилиб кетди, шундан сўнг унинг негизида 76-ўқчи дивизия тузилди. Солиҳ Умаров эса 1-тўпчилар бўлинмасининг командири бўлиб қолди.

Ельна шаҳридаги жасоратлари учун Солиҳ Умаровга лейтенант унвони, шунингдек «Жасорати учун» медали берилди.

Ковель шаҳрини озод қилишдаги жангларга батарея командири сифатида кирган Умаров фашистларнинг «Тигр»ларини гумдон қилишда намуна бўлди. Ўшанда унинг батареяси биринчи жангдаёқ душманнинг 4 танкини ёндириб юборди. Сўнг пиёдалар жанги бошланиб кетди. Умаровнинг тўпчилари жангчиларимизга ҳал қилувчи мадад бериб, душманнинг сафларини тутдай тўкди. Жангчиларимиз ёвни қувиб эсон-омон Буг дарёсидан ўтиб олишди. Бу жангоҳлардаги мардонавор курашি учун Солиҳ Умаров Ленин ордени билан мукофотланди.

Варшава шаҳри яқинидаги қирғинбарот ҳам бу пайтга келиб капитан сифатида жанг қилган Солиҳ отанинг ёдидан чиқмайди. Батарея командири ўз алоқачилари билан тўрт чақиримча илгари ўтиб, аҳволни пухта ўрганди ва ўша ердан туриб аниқлаган нишонларини ўққа тутиш ҳақида буйруқ берди. Шаҳар озод этилди. Бироқ шу жангда Умаров ҳам оғир яраланди. Шунга қарамай у жанг майдонини тарк этмади. Шаҳарга биринчилардан бўлиб кириб борган Солиҳ Умаров Дойч Крона деган шаҳарни эгаллашда ҳам алоҳида жасорат кўрсатди. Гитлернинг дам олиш қароргоҳи жойлашган бу шаҳарни газандалар жуда қаттиқ ҳимоя қилишди. У ердаги душман артиллериясини йўқ қилиш дастлаб 2-батарея бошлиғи Л. Колягинга топширилди. Аммо омад душманга боқиб, колягинчилар ҳалок бўлишди. Ўшанда Солиҳ ака Колягиннинг вазиятни нотўғри баҳолаганидан ранжиди ва бу топшириқни ўз батареясига ишонишни сўради. Қўмондонлик рози бўлгач, тўпчилар душман кутмаган жойдан туриб унинг ўт очиш нуқталарини бир зумда яксон қилишди. Пиёдалар танклар ҳимоясида ҳужумга ўтишди. Дойч Крона эгалланди!

Аммо ҳали олдинда ҳал қилувчи тўқнашув — Берлин жанги турган эди. 2 май — ўзининг туғилган куни Солиҳ Умаров учун унутилмас бўлди. Берлин қуршаб олинган. Кутилмаганда командир унинг батареясига масъулиятли, лекин бажариш амримаҳол бўлган топшириқни берди. Батарея шаҳарни айланиб ўтиб, тонгги соат олтида Шпандау шаҳарчасига етиб бориши керак эди. Маълум бўлишича ўша жойда ўрнашган 132-дивизиямиз анча кучсизланиб қолган экан. Командир Умаровга вазиятни тушунтирди. Жон талвасасига тушган фашистлар ўша ердан ёриб ўтиб, иттифоқчиларимизга асир тушишмоқчи. Уларнинг қўлида муҳим аҳамиятга эга бўлган жуда маҳфий ҳужжатлар ва катта бойлик бор. Тўхтатиб қолмаса бўлмайди.

Умаров соатига қаради. Кўзлаган жойига етиб бориш учун бор-йўғи уч соат вақт қолибди. 50—60 чақирим йўлни босиб ўтиш учун ёнилғи етмайди. Нима қилиш керак?

Батарея командири одатига кўра жангчиларига вазиятни тушунтириб, маслаҳат солди:

— Чироқсиз юриш, махсус тўсиқлардан ўтиш керак. Вақт эса кетиб бораяпти. Хўш, нима қиламиз?

Командирнинг бу саволига Н. Огородников деган ҳайдовчи-жангчи жавоб берди:

— Айланиб ўтишга вақт ҳам, ёнилғи ҳам етмайди. Таваккал қилиб шаҳар ўртасидан кесиб ўтамиз!

— Ўйлаб кўрсам бошқа чора йўқ.— деб эслайди Солиҳ ота, — рози бўлдим. Жангчиларга шинелларини ечиб, сувга ботиришни буюрдим, сўнг улар билан ҳарбий бронетранспортёрларимизнинг ёнилғи бакларини бойлаб, ёниб турган шаҳар ўртасидан йўлга чиқдик. Ўқ ёмғирларидан эсон-омон ўтиб, белгиланган жойга вақтида етиб бордик. Бироқ биздан кўмак кутаётган 132-дивизиянинг бирорта жангчисини учрата олмадик. Айтилган тегирмон яқинига истеҳком қурдик. Душманга қудратлироқ кўриниш учун тўпларимиз орасидаги масофани одатдагидан юз қадамга чўздик.

Ниҳоят, бизни бу ерда кутмаган фашистлар кўзга ташланишди. Уларни куч билан тўхтатиб бўлмаслиги аниқ. фақат ҳийла, даҳшатга солиш билангина мақсадга эришиш мумкин. Бошқа йўл йўқ. Фашистларнинг икки танки бор экан. Улар роса яқинлашгунча кутдик. Қулай фурсат келгач эса аниқ нишонга олдик. Танк кетидан душман пиёдалари бостириб кела бошлади. Отишмада бизнинг озчилигимиз билиниб қолади. Нима қилмоқ керак? Жангчиларга гранаталарни тайёрлашни буюрдим. Фашистлар роса яқин келгач, аввал гранаталарни, сўнг автоматларни ишга солдик. Талвасага тушган душман чекинди. Аммо кўп ўтмай яна ҳужум бошлади. Бироқ бу гал ҳам қочиб қолишга мажбур бўлди. Хуллас, улар 11 марта кетма-кет ҳужум қилишиб қаттиқ зарбага учрашгач, оқ байроқ кўтариб таслим бўлишди. Кейин маълум бўлишича ўша куни биз —63 жангчи душманнинг 30 минг кишилик армиясига қарши туриб 200 дан зиёд фашистни ер тишлатибмиз. Вақтида етиб келган қисмларимиз уларнинг қолган гуруҳларини ҳам мағлуб этишди.

Қўмондонлик бу жанглардаги топқирлиги, жасорати учун Солиҳ Умаровни Совет Иттифоқи Қаҳрамонлигига тавсия этди.

Ватандошимиз Солиҳ Умаровнинг жанги-жадаллардаги шижоати, мардлиги ҳақида яна ўнлаб лавҳаларни келтириш мумкин. У ҳамиша энг муҳим топшириқларни бажарар, бажарганда ҳам кам-кўстсиз, кутилганидан ҳам зиёда қилиб уддаларди. Шунинг учун ҳам унинг кўксини яна I ва II даража Ватан уруши орденлари, қатор медаллар безади.

Буюк Ғалабадан кейин ҳам Олмонияда қолиб ҳарбий хизматни давом эттирган Солиҳ Умаровнинг нияти ҳарбий мактабларда ўқиш эди. Аммо урушда контузия бўлганлиги, олган жароҳатлари туфайли бу мақсадига эришолмади. Шу туфайли ҳам уни 1947 йилда ҳарбий хизматдан озод этишди. Қаҳрамон жангчи тинч меҳнат фронтида ҳам шаштидан тушмади. Қаерда ишламасин, ҳамиша сабот ва матонат кўрсатиб, ғалабаларни таъминлайверди. 1987 йилдан бери отахон пенсияда кексалик гаштини сурмоқдалар...

Солиҳ ота яқинда 70 ёшга тўлдилар. Биз ҳам Солиҳ отани туғилган кунлари билан табриклаймиз.

Айёмингиз қутлуғ бўлсин, қаҳрамон!

Мурод КАЛОНХОНОВ.

МАРҲУМЛАРНИ ХОТИРЛАБ...

Тошкент политехника олийгоҳи талабалари Улуғ Ватан урушида, Афғонистонда ҳалок бўлган жангчиларимиз хотирасига бағишлаб кросс мусобақаси уюштирдилар. Олийгоҳнинг бош биносидан Беруний, Чорсу, Навоий кўчалари бўйлаб Ленин майдонигача бўлган масофага югуриш мусобақасини комсомол қўмитаси ҳамда спорт клуби ҳамкорликда ташкил қилдилар. Кросс қатнашчиларини В. И. Ленин номли майдонда олийгоҳ комсомол қўмитаси котиби А. Жуманиёзов, байналмилал-жангчилар Кенгаши раисининг муовини Ч. Арслонов, Улуғ Ватан уруши фахрийлари Кенгаши раисининг муовини Б. Зайцев ўртоқлар кутиб олдилар. Улар биргаликда Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйдилар.

Г. ҚОБИЛОВА.

ТУН ПАРДАСИ ОҒУШИДА...

• Собиқ разведкачи жасоратидан бир шингил •

1943 йил октябрь ойининг охирлари. Днепрнинг ўнг қирғоғидаги Украина ерларини гитлерчилардан тозалаш учун жанглар давом этмоқда.

Дарё қирғоғидан ярим чақиримча берироқда мустаҳкам ўрнашиб олган 348-алоҳида разведка ротасининг жангчилари душманнинг ҳар бир ҳаракатини синчковлик ва зийраклик билан кузатмоқдалар. Госпиталда даволаниб ротага яқинда қўшилган Абдужамил Ниёзов ҳам улар орасида. Тажрибали бу жангчи рота разведкачилари билан тезда апоқ-чапоқ бўлиб кетди.

Атроф яланглик. Фақат улкан қўзиқориндек тепаликларгина душман кўзидан яшириниш имкониятини беради. Куз ҳавоси эмасми, баъзан бирдан ёмғир ёғиб юборади.

Шундай оғир шароитларда старшина Николай Садовский рота командирининг буйруғига биноан ўз гуруҳи разведкачиларини сафлантирди. Дивизиянинг Днепрдан муваффақиятли ўтиб, ўнг қирғоқда ҳужум жангларини давом эттириши кўп жиҳатдан разведка натижасига боғлиқ бўлиб турганди. Шунга кўра гуруҳга оқшом чўкиб, қош қорайиши билан яна «тил» овига йўл олиш буюрилди.

Қош қорайиши билан Николай Садовский бошчилигида Абдужамил Ниёзов, Павел Никольский, Пётр Колесниченко, Тимофей Левашевлар йўлга отланишди. Улар сафига чангал сим тўсиғидан йўл очиш ва ўтиш жойини минадан тозалаш учун ўқчи батальондан икки сапёр — Николай Иванов ва Дмитрий Петров қўшиб берилди. Гуруҳ пиёда қўшинлар эгаллаган позициянинг илгари икки марта ўтилган таниш жойидан дарёнинг ўнг қирғоғи томон йўл олди.

Қайиқларни Тимофей Левашев билан Пётр Колесниченко бошқаришди. Теварак-атроф жимжит, худди уруш бўлмаётганга ўхшайди. Ҳали ой чиқиб улгурмаганлигидан ҳаммаёқни қоронғилик қоплаган, ўн-ўн беш метр нарини илғаш маҳол, қайиқ зарбидан дарёнинг мавжланаётганлиги аранг билинарди.

Ҳар иккала қайиқ дарё четига урилиши билан тунги рейд иштирокчилари дарҳол қирғоққа сакраб ўтишди. Қайиқларни дарахтларнинг бақувват томирларига қантариб қўйиб, гуруҳ раҳбарининг кескин қўл ишораси билан қирғоқдаги кичик тепалик ёнида тўхташди.

— Душманнинг олдинги позицияси қирғоқдан 250 метрча наридан ўтган темир йўл ёқасида, — шипшиди Николай Садовский. — Ўша ерга яқинлашиб олиб, қирқ-эллик метр оралиқда душман ҳаракатини кузатамиз.

Етти баҳодир энсиз йўл орқали қирғоқ тепасига чиқиб, ўзлари учун қулай позицияни эгаллашаётган пайтда осмонда душман томонидан отилган ракеталар чарақлаб кетди.

— Наҳотки бизни сезиб қолишди? — дўстларининг фикрини билмоқчи бўлди Абдужамил ва ҳайратланиб дўстларига бир-бир тикилди.

— Хушёр турганликларини билдириш учун вақти-вақти билан ракета отиб туришса керак-да, — бепарво жавоб қилди Павел.

— Сезиб қолишган бўлса, менимча, пулемёт ва милтиқлар ҳам ишга тушиб қолиши керак, — гапга қўшилди Пётр.

Орадан бир соат чамаси вақт ўтди. Аммо отишмадан дарак бўлмади. Павелнинг тахмини тўғри бўлиб чиқди.

Ўқчи батальон командири томонидан ажратилган сапёрлар Николай билан Дмитрий разведкачиларнинг ўтиши учун чангал сим тўсиғидан йўл очишга киришиши лозим эди. Улар душман ҳандақлари томон эмаклаб кетишди.

Разведкачилар кузатишни давом эттиришди. Гитлерчилар эгаллаб турган позициянинг ўнг томонида пулемёт тириллаб қўйди. Ўқлар шимоли-шарқ томонга йўналтирилганлигидан душман гуруҳ ҳаракатидан огоҳ эмаслиги маълум бўлди.

Сапёрлар олға силжий бошлаганидан йигирма минутча вақт ўтгач, гуруҳ бошлиғи безовталана бошлади. Ниҳоят у Ниёзов, Никольский ва Колесниченколарни сапёрлар ортидан юборишга қарор қилди.

— Душман позициясига ўтиш жойи тайёрланиб, миналар олиб ташлангач, ўша ердан кузатишни давом эттирасизлар, қулай пайт келди дегунча олдинга ташланиб, пулемётчиларни қўлга тушириш пайида бўласизлар, — вазифага аниқлик киритди Николай Садовский.

Сапёрлар дам эмаклаб, дам ерга қапишиб, снарядлар портлашидан пайдо бўлган чуқурликларга, тепачалар орқасига яшириниб, чангал сим тўсиғига бешикаст етиб олишди.

«Тил» овчилари Днепр қирғоғи тепасига кўтарилиб, душман ҳаракатини кузатган пайтда тириллаган пулемёт қаерда жойлашганлигини тахминан белгилаб қўйишганди. Уларнинг ҳисобича чангал сим тўсиғидан ўтиш жойидан пулемётгача бўлган масофа 40—45 метрдан ошмас эди.

Траншеянинг устки томони ярим метр кенгликда тупроқдан тозаланиб, қўл пулемёти ўрнатилибди. Пулемёт ёнида бир фриц траншеяга суянганича пинакка кетганди.

Павелнинг имоси билан Абдужамил пулемётчи устига ташланди ва овозини чиқармай, унинг оғзига биринчи ёрдам пакетини тиқин қилди. Павел билан Пётр траншея тубида узала тушган гитлерчини таппа босиб, овозини ўчиришди.

Олдинги позицияда душман кучи жуда сийраклашиб қолган бўлса керак, икки фашистнинг қўли боғланиб, траншеядан чиқарилди ҳамки, ҳеч ким пайқамади.

«Тил»нинг бирини Абдужамил, иккинчисини Пётр ёнбошига олиб, келган йўлларидан орқага қайтишди. Чангал сим тўсиғига етганда, Николай билан Дмитрий «ўлжа»ни ўтказиб олишга ёрдам беришди.

Разведкачилар йўлнинг ярмидан кўпроғигача эмаклаб, гитлерчиларни судраб боришди. Хатар бироз чекингач, Павел гитлерчиларга ҳам эмаклашни буюрди. Днепрнинг ўнг қирғоғига яқинлашилган чоғда ҳам тун қора пардасини кўтармаган, зимистон ўз ҳукмида эди.

Дарёдан ўтишга ҳозирлик кўрила бошланди. Қайиқлар дарахт томиридан ечилиб, разведкачилар нариги қирғоқ томон йўл олишганда соат тонгги тўрт бўлиб қолган эди.

Эсон-омон қирғоққа қайтган разведкачилар сапёрлар билан хайрлашгач, ўз дўстлари ёнига тезроқ етиб олиш учун қадамларини тезлаштирдилар. Рота қароргоҳига олдинда Николай Садовский, ундан кейин икки гитлерчи, қолганлар уларнинг орқасида саф тортиб етиб келишди. Бу маҳал тонг ёриша бошлаган пайт эди. «Овчи»ларни дивизия разведкасининг бошлиғи капитан Грачев, рота командири Бородин ва ротанинг ўнга яқин разведкачилари кутиб олишди.

— Ўртоқ капитан, дивизия қўмондонлиги томонидан ротамиз олдига қўйилган жанговар топшириқ бажарилди. Душманнинг олдинги позициясида икки гитлерчини қўлга киритиб, шу ерга олиб келишга муваффақ бўлдик, — маълумот берди Николай Садовский.

Дивизия разведкасининг бошлиғи разведкачиларга миннатдорчилик изҳор этди. Жасорат кўрсатган разведкачилар ҳукумат мукофотига тақдим этилдилар.

«Тил» қилиб олинган гитлерчилар берган қимматли маълумотлар Днепрни ортда қолдириб, душман мудофаасини ёриб ўтиш ва ғарбга томон силжишни таъминлашда дивизия қўмондонлигига асқотди.

Қизил Армия сафига Пискент ноҳиясидан чақирилган Абдужамил Ниёзов немис-фашист босқинчиларига қарши кураш олиб борилган жангларда разведкачи сифатида кўрсатган жасоратлари учун қўмондонлик томонидан I ва II даража Ватан уруши, иккита Қизил Юлдуз, II ва III даража Шуҳрат орденлари ва «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди. У 1945 йил 24 июнь куни ўтказилган Ғалаба парадининг иштирокчисидир.

Кекса фронтчи Абдужамил Ниёзов ҳозирги вақтда ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқда.

Мажид САМАДОВ,
Улуғ Ватан уруши иштирокчиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган журналист.

● Атоқли бастакор, Ўзбекистон ССР халқ артисти Имомжон Икромов таваллудининг 100 йиллиги ●

ДИЛГА ЯҚИН ОҲАНГЛАР

СУРАТДА: Имомжон Икромов (чапдан учинчи) санъаткор дўстлари даврасида.

ИНСОНЛАР қалбида доимо куй-қўшиқ бўлиб яшаш бахти ҳар кимга ҳам насиб қилавермайди. Ўзининг умрбоқий қўшиқлари билан бизга руҳан мададкор бўлиб, биз билан бирга яшаб келаётган Ўзбекистон ССР халқ артисти, атоқли бастакор ва созанда Имомжон Икромов ана шундай шарафга муяссар санъаткорлардан биридир.

Йиллар ўтган сари унинг бебаҳо куй ва қўшиқларининг қадр-қиммати янада ошиб, улар халқимизнинг ноёб санъати дурдоналари эканлиги яққол намоён бўлмоқда. Бу бебаҳо хазинани халқимиз асраб-авайлаб авлоддан-авлодга етказмоқда.

Устоз Имомжон Икромов назари тушган ва у кишининг таълиму-дуоларини олган шогирдлари — Ўзбекистон ССР халқ ҳофизлари — ака-ука Сўфихоновлар, ака-ука Шожалиловлар, Ортиқхўжа Имомхўжаев, иқтидорли ҳофиз Қобилқори Сиддиқов, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Комилжон Жабборов, Толибжон Содиқов, Ориф Қосимов, Мавлуда Аъзамова, Назира Аҳмедова, Ориф Алимаҳсумов, Берта Давидова, Карим Мўминов, Тожикистон ССР халқ артистлари Барно Исҳоқова, Шоҳиста Муллажонова, Рена Ғолибова, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Олмахон Ҳайитова, хушовоз хонанда Неъматжон Қулабдуллаев ва бошқалар ўз устозларининг миллий ғурур билан йўғрилган «Сўлим», «Ул қаро кўз», «Ўйнасин», «Айлай десам», «Топилмас», «Ким десун», «Индамади», «Онам дерман» ва ҳазрати Алишер Навоий ғазалларига устоз томонидан халқ мусиқаларига қайтадан жон ва забон ато этган «Муножот», «Чўли ироқ», «Ажам» каби куй ва қўшиқларини севиб ижро этдилар ва шогирдларига фахр билан ўргатиб келмоқдалар.

Имомжон аканинг набира шогирдлари Толибжон Муллажонов (марҳум), Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — ака-ука Ваҳобовлар, хонанда Озода Назарова ва бошқалар у кишининг деярли 90 ёшларида ҳали ёшлик нафаси уфуриб турган «Мен келгум», «Бир кулиб қўйсанг», «Зебогахос» ҳамда бошқа қўшиқларини ўрганганлар ва бу қўшиқларни ҳозирги кунда ҳам севиб куйламоқдалар.

Ёшликларида ҳам, кексайган чоғларида ҳам ўзбек миллий санъати ривожига улкан ҳисса қўшган Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов, Шораҳим Шоумаров каби атоқли ҳофизлар билан бир қаторда ҳалол меҳнат ва ижод қилган, устозларидан ўрганган бебаҳо меросни асраб-авайлаб келажак авлодга етказган Имомжон Икромовнинг ҳаёти ва ижодий маҳсулига назар ташласак, у киши бир эмас, ҳатто бир неча санъаткорлар умрига татигулик машаққатли ижод ва ҳаёт йўлини босиб ўтганликларининг шоҳиди бўламиз.

Асли Тошкент шаҳри Бешёғоч даҳасидаги Маъдалихон маҳалласида ҳунарманд оиласида 1891 йил таваллуд топган Имомжон ёшлик чоғлариданоқ зийрак ва зукко санъатсевар бола бўлиб ўсди. Унинг санъатга бўлган интилишини сезган акаси Солижон дастлаб унга металафон деб номланган болалар мусиқа асбобини совға қилади. Шундай қилиб ёш Имомжоннинг созандалик фаолияти бошланади. У Октябрь инқилобига қадар етук созанда сифатида шаклланди.

1918 йилдан то 1923 йилгача у устозлари Мулла Тўйчи ҳофиз, Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов, Шожалил ва Шораҳим Шоумаровлардан таҳсил олди ва бир вақтнинг ўзида «Санойи нафиса» ижодий гуруҳида ишлаб ижод қилди. Устозлари билан биргаликда биринчи ўзбек миллий драмаси «Фарҳод ва Ширин»нинг ижодкорлари сафида бўлди.

1924-27 йилларда Самарқанд мусиқа билим юртида ўқитувчи, бир вақтнинг ўзида шу ердаги театрда созанда бўлиб ишлади. 1927 йили Ўзбекистон радиоси қошида ташкил этилган миллий дастага ишга келди ва умрининг охиригача шу жамоада ишлади. Жумладан, у 1941 йилгача шу ижодий дастанинг мусиқа раҳбари, 1941-48 йиллар эса бадиий раҳбари, 1948-53 йиллар концертмейстери бўлиб ишлади.

1927 йилдан то умрининг охиригача бўлган бастакорлик фаолиятида Имомжон Икромов 100 дан зиёд миллий туйғуларга йўғрилган ва замонавий куй ҳамда қўшиқлар яратди.

Имомжон Икромовнинг дилга яқин ва ўлмас оҳанглари бугунги кунда ҳам ўз моҳияти ва жозибасини йўқотмай, севилиб ижро этиб келинмоқда. Жумҳуриятимизда устоз қўшиқларини ўз репертуарига киритмаган таниқли ва ҳаваскор санъаткорларни топиш амри маҳол. У қайтадан жон ато этиб, халқимизга қайтарган «Муножот»ни эса куйламаган, ҳеч бўлмаса хиргойи қилмайдиган одамнинг ўзи топилмаса керак.

Имомжон Икромов қўшиқлари ҳар гал ижро этилганда гўёки устознинг ўзлари бугунги кунда анча қашшоқлашиб қолган қалбларимизга маънавий бойлик улашаётгандай туюлади. Барчамизни меҳр-оқибатли, имонли, диёнатли бўлишга чақириб, хонадонларимизга кириб келаётгандай туюлади. Эзгу ишларимизга фатво бериб, камарбаста бўлиб тургандай бўлади. Ҳақиқатан ҳам шундай.

Имоним комилки, яқин вақтлар ичида ўрта авлод, айниқса, ёшларимизнинг Ғарб мусиқаси гирдобида айланиб қолган ва карахт бўлган қалбларини яна миллий мусиқамиз фидойиларидан бўлган Имомжон Икромовдек асл санъаткорларнинг дилга яқин миллий оҳанглари эгаллайди. Унинг ўлмас куй ва қўшиқлари доимо дилларимизни равшанлаштирувчи чироқ, эзгу ишларимизда ҳамроҳ бўлади.

Сайфиддин ОДИЛОВ,
Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият институти ўқитувчиси.

● ФУТБОЛ

ҲУЖУМКОРЛИК БИЛАН ОВУНАМИЗМИ?

Кейинги турда ҳамшаҳарларимиз — «Пахтакор» командаси футболчилари яна мағлуб бўлдилар. Ереван шаҳрида улар маҳаллий «Арарат» командасига қарши майдонга тушиб, ўйинни 1:2 ҳисобида бой бердилар.

«Пахтакор» ўйинни ҳужумкорлиқ билан бошлади ва биринчи бўлиб ҳисобни очди (Квиткаускас). Бироқ ҳимоячиларимиз бу сафар ҳам панд беришди. 4 дақиқа оралиғида майдон эгалари кетма-кет икки тўп киритиб, учрашувни ўз фойдаларига ҳал қилдилар.

«Пахтакор»нинг ўз ўйини борлиги, ҳужумчимиз Игорь Шквирин тўпурарлар баҳсида етакчилар қаторида бораётгани ва «Пахтакор» майдондан голсиз чиқиб кетмаётганлигини мутахассислар эътироф этишмоқда. Дарҳақиқат, мавсумнинг илк учрашувида «Черноморец» билан 0:0 ҳисобида ўйнаган футболчиларимиз кейинги барча беллашувларда рақиблар дарвозасини ишғол қилмасдан қолмадилар — хоҳ уйда бўлсин, хоҳ сафарда. Сўнгги ўринда бораётган командамиз тўп киритишда фақат икки жамоадангина ортда қолаётганлиги фикримизнинг далилидир. Бироқ қанча тўп киритмайлик, ҳимоя бўш бўлганидан кейин қийин экан. Энг кўп мағлубият ва тўп ўтказиб юборишда «рекордчи» эканлигимиз кишини ташвишлантиради.

Шу турнинг марказий ўйинларидан бири Москва шаҳрида ўтказилиб, унда ҳамшаҳарлар «Динамо» ва «Спартак» командалари 1:1 ҳисобида дурангга эришдилар. Тўпурарлар баҳсида олдинда бораётган динамочи Игорь Коливанов бу учрашувда мавсумда учинчи бор пенальтидан тўп кирита олмади. Қолган ўйинлар қуйидаги натижалар билан якунланди: «Локомотив» — «Черноморец» — 0:0, «Спартак» (Владикавказ) — «Динамо» (Киев) — 1:1, «Динамо» (Минск) — «Днепр» — 4:1, «Металлург» — «Помир» — 2:0, «Металлист» — «Шахтёр» — 2:2.

Аброр ИМОМХЎЖАЕВ.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
1. МАСК	13	9	3	1	27—13	21
2. «Шахтёр»	13	3	10	0	14—9	16
3. «Арарат»	14	6	3	5	13—13	15
4. «Спартак» М	11	5	4	2	14—10	14
5. «Динамо» Мн	14	5	4	5	16—15	14
6. «Торпедо»	13	4	6	3	12—8	14
7. «Динамо» К	13	4	6	3	14—15	14
8. «Металлист»	14	4	6	4	14—15	14
9. «Черноморец»	14	2	9	3	14—12	13
10. «Металлург»	14	4	4	6	10—13	12
11. «Помир»	14	2	9	3	11—14	13
12. «Днепр»	13	3	6	4	8—11	12
13. «Динамо» М	14	4	3	7	14—18	11
14. «Спартак» Вл	13	3	5	5	14—18	11
15. «Локомотив»	14	3	5	6	11—17	11
16. «Пахтакор»	13	3	3	7	15—20	9

(Жадвалда МАСК — «Торпедо» учрашуви натижаси инобатга олинмаган).

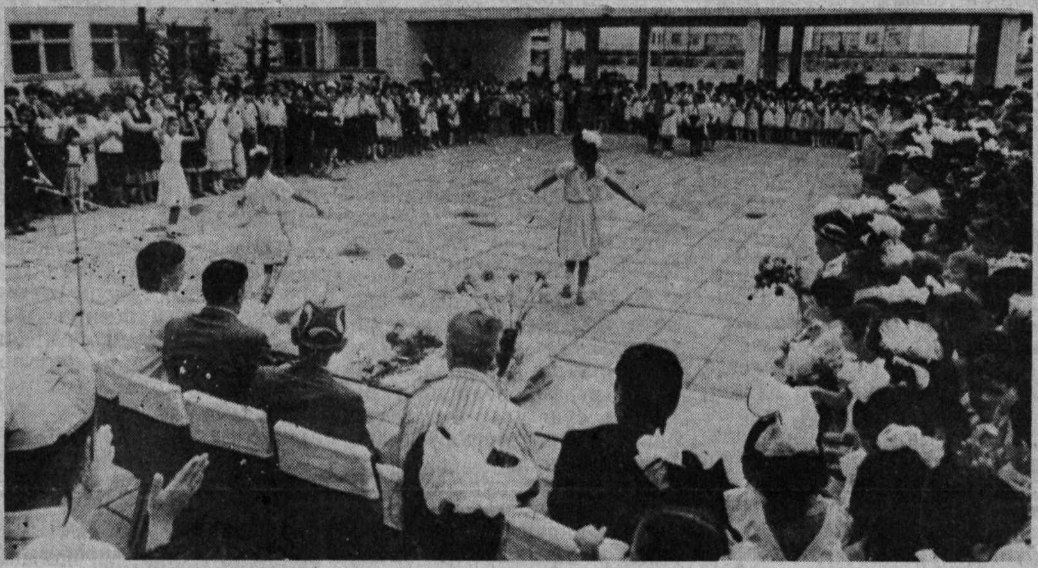

ҚАТРАЛАР

ПАНЖА ИЗЛАРИ...

— ЖОН БОЛАМ, эски бўлса ҳам мени ўз уйимдан кўчирманглар, уйингга буғдой тўлгурлар! Ахир раҳматли чолгинамнинг панжа излари ўзи суваган уй деворларида шундоққина кўриниб турибди-я, жон болам, болагинангнинг роҳатини кўр, болам...

— Бўлмайди, хола, бузиш керак, юқоридан шундай буйруқ бор!

— Ўша бузадиган булдузўрингни аввал менинг устимга ҳайдат, жон болам, гуноҳи менга! Аммо уйимта тегма, қарғайман!..

Кампирга қараб туриб, ўйлаб қолдим:

«Қани энди, ҳар биримиз ҳам шу момодек бўла ололсак, боболаримизнинг панжа излари қолган иморатимиз — ТАРИХИМИЗни ҳеч ким ғорат қилолмас эди.»

«БУ ОЛАМДАН ЭМАС...»

ЯҚИНДА савдо-сотиқ ишлари бўйича анчайин каттароқ курси эгасига қўнғироқ қилдим:

— Опажон, она тилимизга давлат мақоми берилганлигига йил тўлди. Сизга қарашли дўконлар пештоқидаги ёзувлар икки тилда қайд этилиб турибди, ахир Қонунда жой номлари ягона давлат тилида ёзилсин деб кўрсатилган-ку!

Аёл кишининг қўнғироқдек овози эшитилди:

— Энди, шунақа кўрсатма бўлди-да!

— Қонунни бузиб, нотўғри кўрсатма беришга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Қолаверса, қачонгача юқоридан келадиган кўрсатмаларга қул бўлиб ўтирасиз. Ахир Қонунга асосланиб, мустақил ҳаракат қилишингиз мумкин-ку!

— Хўп, хўп. Сиз нима десангиз шу!..

— Ё, тавба, — дедим ўзимга-ўзим, — юқоридан кўрсатма бўлса бўлгани бундайларга. Мустақил фикрлаш ҳиссидан маҳрумдек булар. Худди темиртан (робот)нинг ўзгинаси: на дарди бор, на улуси! Ёдимга Бадриддин Ҳилолийнинг форсий бир рубоийси келди. Сўнгги икки мисрани ўзимча таржима қилдим:

«... Кимники бу замонда
дарди бўлмаса, билинг—
Ё бу оламдан эмас ёки
одам эмасдур!»

Дилмурод САИДОВ.

ОКРУГ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ЁРДАМИ

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округининг партия комитети байналмилалчи жангчилар округ кенгашига ярадор бўлганлар ҳамда ногиронларга ёрдам бериш учун 20 минг сўм пул ажратишга қарор қилди. Бу уларнинг турмуш шароитини бирмунча яхшилаш имконини беради.

— Партия комитети бюджети имкониятларига асосланиб, табиий офат чоғида жабрланган ўзбекистонлик болаларга ҳам моддий ёрдам бериш ниятимиз бор, — деди округ партия комитетининг котиби, полковник Николай Константинович Леучев. — Чунки улар ҳам бундай ёрдамга муҳтождирлар.

(ЎзТАГ мухбири).

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

НОСИР АКА МАКТАБИ

Пойтахтдаги Абу Али ибн Сино мавзесида бундан 3 йил муқаддам 276-ўрта мактаб қад кўтарганида Носир ака ўқитувчилар топишда анча қийналган эди. Янги мактаб асосан ёш муаллимлардан ташкил топса ҳам, 3—4 нафар тажрибали устозларсиз таълим-тарбия ишларини йўлга қўйиш мушкуллигини у киши яхши тушунарди. Ниҳоят, Октябрь ноҳия халқ таълими бўлими ёрдами билан бир қанча тажрибали муаллимлар Носир ака Раҳмонов ихтиёрига юборилди. Ҳозирги кунда юзга яқин муаллим 1,5 минг ўқувчига бош-қош.

Куни кеча сўнгги қўнғироқ чалинганида — 276 мактабда қўш айём нишонланди. Директор Н. Раҳмонов 50 ёшни қаршилаган бўлса, мактаб жамоасида илк нафақахўрлар пайдо бўлди. Бир йўла икки устоз — О. Солихова ва Ф. Абдуазимова пенсия ёши билан қутландилар. Ортиқча дабдабасиз ўтказилган бу тадбирда ота-оналар ва мутасадди ташкилот вакиллари қатнашиб, тажрибали устозлари шаънига илиқ фикрлар билдирдилар.

Айтганча, сарлавҳани «Носир ака мактаби» деб қўйганимизнинг ҳам сабаби бор. Мактаб Фаттоҳ Умаров номи билан юритилса ҳам, мавзеда кейинчалик яна икки — 262- ва 299-мактаблар ишга туширилган бўлса-да, негадир 276-мактабни Носир ака мактаби деб аташади. Бунинг сабабини суриштирганимизда, ота-оналар у киши мавзенинг биринчи директори эканлигини унутмаслигимизни илтимос қилишди.

Ш. НАЗАРОВА,
Ш. АБДУШОҲИДОВА.

Суратларда: 276-мактабда бўлиб ўтган тантанадан лавҳалар.

Суратлар Муҳаммад АМИН.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон Фуқаро авиацияси бошқармаси

СССР 60 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ КИЕВ ФУҚАРО АВИАЦИЯСИ МУҲАНДИСЛАРИ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИГА

1991 йил учун

ҚУЙИДАГИ ФАКУЛЬТЕТЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

МЕХАНИКА ФАКУЛЬТЕТИ. Ўқиш муддати — 5 йилу 6 ой. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— учиш аппаратлари ва двигателларини техникавий ишлатиш;

— планер ва янги авлод самолётлари (Ту-204, Ил-96, Ил-114 ва ҳоказолар)нинг бортларидаги гидропневматик системаларни техникавий ишлатиш,

— янги авлод самолётлари (Ту-204, Ил-96, Ил-114 ва ҳоказолар)даги авиация қувват қурилмаларини техникавий ишлатиш,

— техникавий ташхис қўйиш ва вайрон қилмайдиган назорат усуллари.

Мутахассислик малакаси — «муҳандис-механик».

АВИАЦИЯ ЕР УСТИ ТЕХНИКАСИ. Ўқиш муддати — 5 йилу 6 ой. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— ёнилғи-мойлаш материалларини сақлаш, транспортда ташиш воситаларини техникавий ишлатиш, ёнилғи-мойлаш материалларини қуйиб тўлдириш ва уларнинг сифатини текшириш,

— аэропортлардаги механизациялаштириш ва автоматлаштириш воситаларини техникавий ишлатиш ва таъмирлаш.

Мутахассислик малакаси — «муҳандис-механик».

ҲАВО КЕМАЛАРИНИ ПАРВОЗДА ИШЛАТИШ. Ўқиш муддати — 5 йилу 2 ой. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди;:

— учиш аппаратлари ва двигателларини парвозда ишлатиш.

Мутахассислик малакаси — «муҳандис-механик» (учувчи).

Учиш аппаратларидаги қувват қурилмалари ва функционал системаларини парвозда ишлатиш. Ўқиш муддати — 5 йилу 6 ой.

Мутахассислик малакаси — «муҳандис-механик» (бортмуҳандис).

АВИАЦИЯ УСКУНАЛАРИ. Ўқиш муддати — 5 йилу 6 ой. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди;:

— ҳаво кемаларидаги электр, асбоблар ва учиш-навигация ускуналарини техникавий ишлатиш;

— аэропортлардаги электрлаштирилган комплексларни техникавий ишлатиш,

— учувчилик-навигация комплексларини техникавий ишлатиш.

Мутахассислик малакаси — «электрчи-муҳандис».

АВТОМАТИКА ВА ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ:

«ҳисоблаш машиналари, системалари, комплекслари ва тармоқлари» ихтисоси. Ўқиш муддати — 5 йил. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— ихтисослаштирилган ЭҲМ, системалар, комплекслар ва тармоқлар.

Мутахассислик малакаси —«муҳандис-систематехник»;

«ахборотларни қайта ишлаш ва бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари» ихтисоси. Ўқиш муддати — 5 йил. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— АСУ ва РВ—реал вақт ва бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари,

— АСНЦ ва КЦ — илмий тадқиқотлар ва комплекс синовларнинг автоматлаштирилган системалари,

— АСО ва ОИ — ахборотларни қайта ишлаш ва акс эттиришнинг автоматлаштирилган системалари.

Мутахассислик малакаси — муҳандис-систематехник».

АВИАЦИЯ РАДИОЭЛЕКТРОН УСКУНАЛАРИ. Ўқиш муддати — 5 йилу 6 ой. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— учиш аппаратларининг радиоэлектрон ускуналарини техникавий ишлатиш,

— учиш аппаратларининг навигацияга ва ўриндиқларга оид комплексларни техникавий ишлатиш,

— аэропортлардаги радиолокация ва радионавигация системаларини техникавий ишлатиш,

— аэропортлардаги алоқа системаларини техникавий ишлатиш.

Мутахассислик малакаси «радиомуҳандис».

АВИАЦИЯ ИШЛАРИ ВА ЮК ТАШИШ. Ўқиш муддати — 5 йил. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— ҳаво транспортида юк ташиш ва бошқаришни ташкил қилиш.

Мутахассислик малакаси «ташкил қилиш ва бошқариш бўйича муҳандис».

Аэропортлар. Ўқиш муддати — 5 йил. Қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди:

— аэродромлар.

Мутахассислик малакаси «муҳандис-қурувчи».

Ўқиш учун ўрта маълумотли, соғлиги жиҳатидан фуқаро авиациясида ишлашга лаёқатли, 35 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинадилар.

Барча талабалар кийиш даврида бўлиб-бўлиб тўлаш шарти билан қийматининг 25 фоизи тўланган ҳолда формали кийим-бош билан, ўзлаштирувчи талабалар стипендия билан таъминланадилар.

Кўпчилик талабалар ётоқхона билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.
АРИЗАЛАР — 26 ИЮНДАН 16 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга кириш тўғрисидаги аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади: ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), тавсифнома, 086/V шаклдаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат (бош кийимсиз).

Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади. Тиббий кўрик қабул комиссиясининг йўлланмасига кўра кириш имтиҳонлари бошлангунга қадар ўтказилади.

Кириш имтиҳонлари — 16 июлдан бошланади.

КИИГАнинг минтақалардаги қабул комиссияларида ихтисосга оид иккита (танловли) имтиҳон: математикадан (ёзма), физикадан (оғзаки) ўтказилади.

Рус тили ва адабиётидан ўтказиладиган ёзма имтиҳон (иншо) эса «қониқарли» ёки «қониқарсиз» деб баҳоланади ва бу имтиҳон танловли ҳисобланмайди.

Ҳужжатлар қабул қилиш ва тиббий кўрик қуйидаги манзилда ўтказилади: 700033, Тошкент шаҳри, 33-алоқа бўлими, Гоголь кўчаси, 77-уй, КИИГАнинг бўлими.

Минтақавий қабул комиссияларида ҳужжатлар фақат тегишли қабул ҳудуди доирасида ёки яқин-атрофда жойлашган манзилларда истиқомат қилувчилар қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари даврида барча абитуриентларга ётоқхонадан жой берилиши кафолатланади.

ЭСЛАТМА: «самолётлар ва двигателларни парвоз пайтида ишлатиш» (бортмуҳандис) ихтисоси бўйича ўқишга иккинчи курс тугагандан сўнг механика; авиация ер усти техникаси, авиация радиоэлектрон ускуналари ва авиация ускуналари факультетларидан танловли саралаш йўли билан қабул қилинади.

«Учиш аппаратлари ва двигателлари» («муҳандис-учувчи») ихтисоси бўйича ўқишга ариза берувчилар қўшимча равишда:

— рентгенолог хулосаси билан бурун бўшлиғининг рентген суратини;

— яшаш жойидан руҳий-асаб хасталиклари диспансерининг маълумотномасини ҳам тақдим этишлари зарур.

●

Тошкент агросаноат бирлашмасига қарашли ихтисослаштирилган хўжалик ҳисобидаги 1-мева-сабзавот комбинатига қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қабул қилиш учун берилган тўрт қиррали тамға босилган 64438 дан 644375 гача ва тамғасиз 629808 дан 629825 гача бўлган давлат квитанциялари йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент вилоят ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси раҳбарияти ва партия комитети Жиноят қидирув бошқармасининг бўлим бошлиғи Р. М. Мавлоновга отаси

Мажид МАВЛОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ҳақиқати («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Индекс: 64672. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Буюртма — 5564. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00.